

Mária Čorejová
Graphic design works

FABER PER SEMPRE

Pocta Fabriziovi De André

Skladby talianskej legendy v podaní
jeho bývalých hudobníkov

20. apríl 2016, 19:30

Veľké koncertné štúdio Slovenského rozhlasu
Mýtna 1 Bratislava

Vstup voľný do zaplnenia sály.
Rezervácie na: www.iicbratislava.esteri.it

PHOTO: DOMENICO FERRARI

Organizátori

RÁDIO REGINA® RÁDIO_FM

Partneri

METALFIL in.ba SLOVACCHIA

FABER PER SEMPRE

Pocta Fabriziovi De André

20. apríl 2016, 19:30
SRo, Mýtna 1 Bratislava

FABER PER SEMPRE

Pocta Fabriziovi De André

20. apríl 2016, 19:30
SRo, Mýtna 1 Bratislava

VISUALS FOR FABER PER SEMPRE
ITALIAN CULTURAL INSTITUTE, 2016

Albert Leixner

29. január – 1. marec

kurátorka: Eva Krížanová

koncepcia výstavy: Otis Laubert, Marian Meško

Pred obrazmi Alberta Leixnera...

Zrejme každá forma výtvarného (istotne aj nielen výtvarného) prejavu dotvára profil osobnosti, škálu jeho videnia, vnímania a prežívania sveta, okolností, aké formovali jeho a jeho reakcie na existenciu, ktorú žil a uprostred ktorej žil. Bolo by zľahčováním a veľkým zjednodušením hľadať u Alberta Leixnera priamu paralelu medzi jeho filozofiou, životnou praxou a prácou a v jeho prekvapujúco nie malom rozsahu milieb v striktne súkromnej maliarskej aktivite hľadať na druhej strane iba formu skrytej osobnostnej samoty. Pravda – ako to tak zvyčajne býva – je niekde uprostred. Bol neobyčajne intelektuálne sformovaný svojím prístupom ku všetkému, bol nezvyčajne bystrý v postrechoch o žitej skutočnosti, bol britký v úsudkoch o schopnostiach ľudí a bol z mojej generácie azda jeden z najvýraznejších ironikov, ktorého sarkazmus vedel zabolieť i tých čo mu rozumeli. V reštaurovaní, jeho praxi i metódach jeho úvah často predbiehala vlastnú priamu činnosť...

...a predsa...

Nech akokoľvek pristupujeme k jeho malovaniu (bolo rozsiahlejšie než sme vtedy vedeli alebo chceli brať na vedomie), v hoci ktorej časovej etape sa objaví vždy znovu (s výrazným úmyslom repetície) v jeho podobách krehkosť, citovosť a hľadanie výrazu osobnostnej pravdy. Len ťažko by bolo možné očakávať akési periodizačné stupne námietkových a výrazových okruhov. Často sa vrátil k niekdajším pocitom o rad rokov späť (a nadviazal presne tam, kde kedysi prestal), často ho zaujal motív alebo motivický okruh s mnohými prerušeniami času. Necítil sa byť zaviazaný k plneniu akéhosi záväzného etapového programu. To je – samozrejme – jeden zo znakov spontánnosti; ale na strane druhej sa nechal viesť len výpoveďou so sebou samým. A vtedy mu nezáležalo na tom, či ho niekto formovo inšpiroval, ponúkol vzor, príklad, techniku rukopisu, prednesu či kompozície.

Cestovať s Leixnerom po dejinách maliarstva novej doby by nebolo spravodlivé, hoci v mladosti chcel byť maliarom a k vlastnému malovaniu mal taký cudný pomer, že – aspoň predtým – ho nikdy širšie nekomentoval a hoci kde – tu prebýsot medzi rečou bližší vzťah – napr. k postimpresionizmu, k maliarom ako Paul Klee (dokonca priamou dedičkou), Dubuffet, Tápies, Ernst, k českému Štyrskemu, alebo priateľovi Rudolfovi Filovi ako aj k obdivnému vyznaniu k Albinovi Brunovskému.

10 Výročný katalóg 2015

Pohľad do inštalácie Installation view

Od impresívnych, rušným rukopisom poznačených záznamov z krajiny mladosti – gemerského Lubenka, cez geometrizujúce tendencie racionálne budovaných štruktúr, oslavu prírodného detailu farby a tvarov kvetov až po vnútorným dramatismom a symbolikou posvätenú filozofiu, v ktorej, čo ako by sme sa bránili, nachádzame v osemdesiatych rokoch tušenie komplikácií i priame predpovede toho, čo napokon neúprosne prišlo cez tvary hmaty a špirály osudového dymu vytrácajúceho sa do nami nepoznaných sfér nekonečna – to všetko možno s ním prežívať cez klenbu poznatkov intenzívne pretvorených a intimity najmä tých obrazov, o ktorých by bolo možné sa vyjadriť s Ludkom Novákom z jeho *Století moderného maličství* (1968): „Metaforicky tieto obrazy potom pripomínajú zložité a temné vrstvy ľudskej psychiky“... (a Dubuffetovi).

Som presvedčený, že Albert Leixner tieto svoje vlastné psychické štruktúry neustále prehľboval a povestná slovná dikcia jeho sarkazmu – v poslednom období nahradenú senzibilitou obrazovej výpovede – obracala svoju pozornosť smerom, ktorým ho nateraz nie sme schopní sledovať.

Aj tieto – skôr pocitové ako racionálne úvahy motivovali tu prezentovaný výber zo zachovaných a radinou starostlivo dokumentovaných diel...

1999

Karol Kahoun

11 Albert Leixner

Katarína Slaninková

Dobré časy...

27. august – 27. september

kurátor: Jiří Olič

Úvod či spíše několik poznámek k výstavě

Naskytla se mi možnost spolupracovat na výstavě a ovšem také „kunsthistoricky“ charakterizovat výtvarné dílo Kataríny Slaninkové, zvláště tedy časově poslední etapu tohoto celku, jehož rozsah znám jen z části. Naštěstí i výstava představí také jen fragment, malou část tohoto díla a tak netřeba pouštět se do úvah o objektivitě pohledu a názoru na tento poněkud stále tajuplný celek.

Vytvořila jej kreslička a ilustrátorka, tedy výtvarná umělkyně z profese. Vystudovala na ŠÚV v Bratislavě (prof. Gabriel Štrba), z učitelů jmenujme Zdeňka Zieglera, Vladimíra Kordoše a Mariánu Meška. Součástí studia byla také stáž na UMPRUM v Praze. Hlavním médiem výtvarné řeči umělkyně se stala kresba.

Nepochybují o tom, že tak jako malířství a malba i kresba je originální a svébytnou výtvarnou řečí a ovšem také údělem. Řečí víceméně „černobílou“, která je nicméně výrazná, srozumitelná a obecně komunikovatelná. Umělkyně stala se známou především

svým dílem ilustrátorským. Výtvarně přispěla do knih básníků (Tomáš Ulje, Jozef Leikert), ale i spisovatelů-prozaiků (Peter Pišťanek, Juraj Šebesta).

Ilustrátorství tot doména, výtvarná mocnosť. Umělecká historie pňndš bezpočet příkladů, kdy ilustrátor „zahubil“ malíře, sebral všechnu jeho představivost a sílu originality. Jiří Trnka, Zdeněk Burian, Karel Svoboda atd...

Ilustrátorství v tomto „tradičním“ pojetí představovalo jakousi past: službu něčemu (zdaňlivě) vyššímu a důležitějšímu – tedy dominanci textu – zatímco ilustrace byla chápána jako určitě „zkrdšlení“, doplněk, třeba dodat, že dnešní situace se poněkud zlepšila.

Základem výtvarného díla Kataríny Slaninkové je ovšem kresba, tak klasická černobílá. Kresba jako meditace, svět ticha a přímocnosti – tj. dráhy od srdce k ruce a také příběhu, který právě začíná.

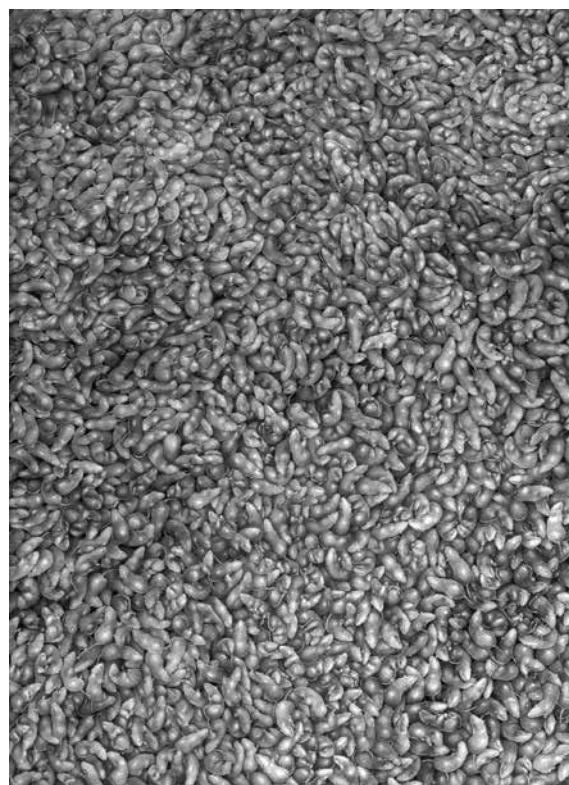
Celek díla vlastními slovy umělkyně dal by se rozdělit na práce „meditační“ a „divoké“.

Ilustrátorství a ilustrace tot služba, ale také obor velice svébytný, kresba tot svoboda a volnost, občas také něco jako chůze na tenkém ledu. Především ale: druh výtvarné řeči. Tady se dnes a denně začíná stále znovu.

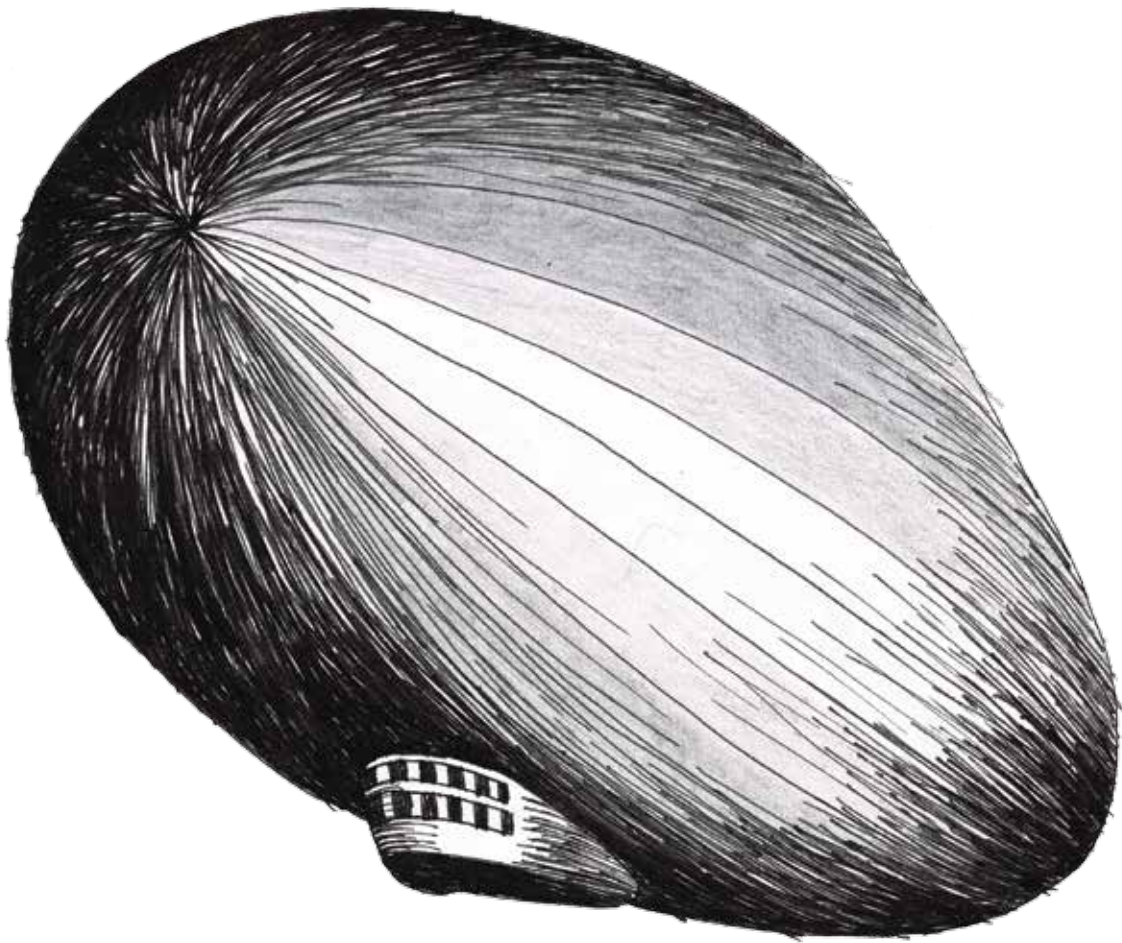
2015

Jiří Olič

32 Výročný katalóg 2015

Dobré časy Good Times, kresba ceruzou pencil drawing, 100 x 70 cm, 2015

SECOND SUN

KOMAJOTA BAND, ALBUM DRAWINGS AND LAYOUT, 2015

6 2009

Nezrušiteľná udalosť na rohu dvoch ulíc

An Irrevocable Event on the Corner of Two Streets

Galéria 19, aby bola "najväčšou a najväčším výstavným priestorom Galérie 19, ktorá vznikla na rohu dvoch ulíc a ponúka sa na trvalo neprístupnom mieste v starom meste Bratislava. Táto výstava je súčasťou celkovo šiestich výstav, ktoré sa uskutočnia v rámci projektu "Galéria 19 - 15 rokov" a ktoré budú zamerané na rôzne aspekty dejín umenia a kultúry Bratislavy. Každá výstava bude mať svoj špecifický prístup k téme a bude sa venovať rôznym aspektom dejín umenia a kultúry Bratislavy. Každá výstava bude mať svoj špecifický prístup k téme a bude sa venovať rôznym aspektom dejín umenia a kultúry Bratislavy.

Markus Muthrich, December 2014

133 2014

Nóra Ružičková & Marianna Mlynárčiková

Sto rokov skulinárstva

20. august - 21. september

Východiskom výstavy je výstava "Sto rokov skulinárstva" v Bratislave. Táto výstava je súčasťou celkovo šiestich výstav, ktoré sa uskutočnia v rámci projektu "Galéria 19 - 15 rokov" a ktoré budú zamerané na rôzne aspekty dejín umenia a kultúry Bratislavy. Každá výstava bude mať svoj špecifický prístup k téme a bude sa venovať rôznym aspektom dejín umenia a kultúry Bratislavy.

Markus Muthrich, December 2014

Živé vína

BRATISLAVA
Stará tržnica
23 € / 30 €

27. JÚN
17:00 – 24:00

**FESTIVAL
PRÍRODNÝCH,
AUTENTICKÝCH
A REMESELNÝCH VÍN**

Živé vína

BRATISLAVA
Stará tržnica
23 € / 30 €

27. JÚN
17:00 – 24:00

**FESTIVAL PRÍRODNÝCH,
AUTENTICKÝCH A REMESELNÝCH VÍN**

× Strekov 1075 × Dobrá Vinice × Melecsky × Dva Duby ×
× Mátyás × R. Stávek × Magula ×
× O. Ševčík × Kasnyik × Krásna hora × Dobrý Pocit ×
× Z. Vykoukal × P. Kočařík × B. Bahna ×
× Slobodné vinárstvo × Stapleton & Springer ×
× Pivnica Brhlovce × J. Osička × J. Novák ×
× Víno Svetík × Pivnica Čajkov × Vinařství Koráb ×
× M. Miklovič × A. Miklušičák ×

www.zivevina.sk

Živé vína

FESTIVAL PRÍRODNÝCH, AUTENTICKÝCH A REMESELNÝCH VÍN

ILLEGAL
MUSIC FESTIVAL VISUALS, 2015

Šibalova príručka šikovných mačiek

Tieto rozkošné mačacie básne napísal T. S. Eliot pre svoje kresťanika a priateľov pred osemdesiatimi rokmi. Priniesli radosť a pobavenie mnohým generáciám detských čitateľov a inšpirovali Andrewa Lloyd Webbera na skomponovanie svetoznámeho muzikálu Cats.

ISBN: 978-80-89314-29-4
9 788089 314294

T. S. ELIOT | ŠIBALOVA PRÍRUČKA ŠIKOVNÝCH MAČIEK

T. S. ELIOT | ŠIBALOVA PRÍRUČKA ŠIKOVNÝCH MAČIEK

T. S. Eliot

Šibalova príručka šikovných mačiek

Gus: kocúr z divadla

Gus je kocúr spred divadelnej brány,
no jeho celé meno vyslovia skôr vrany,
pretože znie Asparágus. Len to skús!
A tak mu nik nepovie inak ako Gus.
Myši a potkany už z neho nemajú trable,
je chudý, koš a koža, doslova ako hrable
a labky sa mu trasú ako starý autobus,
v mladosti mal však bystrú hlavu, dobrý vkus.
Najlepšie roky života má dávno preč,
no zakaždým, keď na to v klube príde reč,
vzadu v prítmi susedného hostinca,
povie vám, že to meno bolo vhodné pre princa,
a ak mu niekto zaplatí drink, rozpovie z hlavy
historiky, čo sa stali za dní jeho slávy.
Pretože kedysi býval hviezdou večera
a hral po boku stromu, ale aj majstra Krónera.
Svoj úspech rád spája so scénou La Scaly,
kde ho raz z lôži sedemnásobne vytleskali.
Najlepšia úloha, ako to neraz poznamená,
však bola Fúrikofidlikant z Čertovho omámenia.

40

41

Posledná Grutigrova bitka

Grutiger bol slávny kocúr, jeho svetom bola rieka, čin a veslá:
bol to tiež najväčší mačací bandita, akého kedy táto zem niesla.
Od Hrádku po Mikuláš raboval, nevedno, čo mal za povahu,
právom sa preto tešil z prezývky „Postrach Váhu“.

Vzhľadom a správaním každému naháňal strach,
kožuch bol zodretý, ovisal na všetkých kolenách,
z ucha mu ostal kýptik, dôvody musia teraz bokom,
na nepriateľský svet sa chmúriť iba jedným okom.

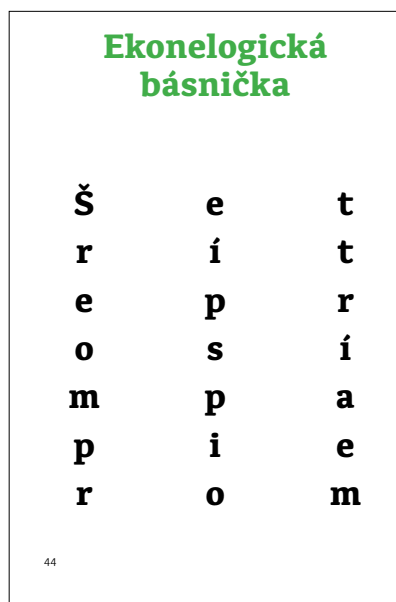
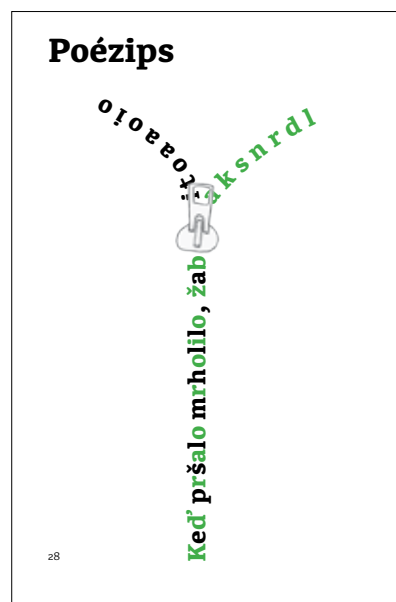
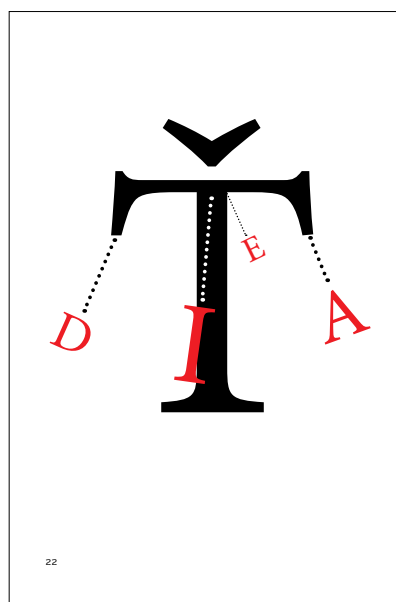
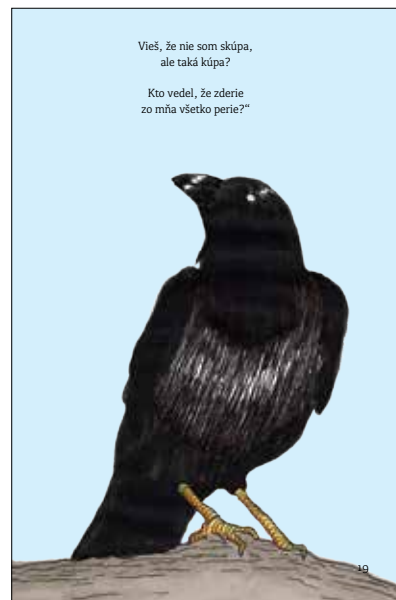
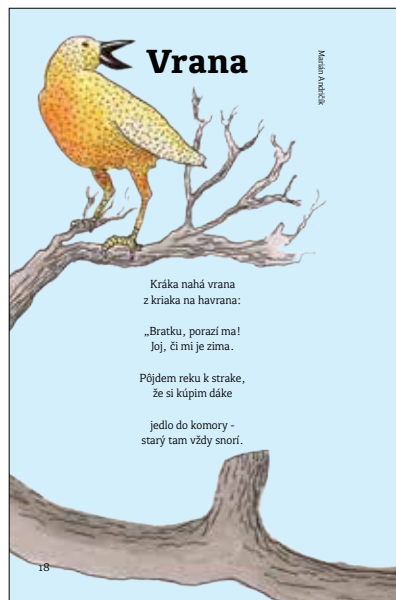
Chatári z Ružomberku počuli, čo to má za povest',
ani vo Vrutkách sa mu nik do cesty nechcel plesť.
Z kurníka spravili pevnosť a husi nepustili k vode,
keď sa na brehu rozchýrilo, že Grutiger je na slobode.

Beda ti, kanárik slabý, nemal si vyjetieť z kletky.
Beda ti, pekinský psík, Grutiger nemá rád pletky.
Beda ti, piskor, darmo si sa hral na lovca-piráta
a beda inej mačke, s každým sa Grutiger poráta!

12

Monografia Jána Gavuru *Iné ja*. Lyrický subjekt ako objekt básnickej introspekcie syntetizuje poznatky z viacerých už publikovaných štúdií, ktorých zjednocujúcim činiteľom je kategória lyrického subjektu skúmaného zo špecifického uhla pohľadu. Práve jeho „spredmetnenie“ (v úvodzovkách, aby neevokovalo iný druh lyrického subjektu nazývaný hypostazovaný, teda spredmetnený) ako poetologický jav spája inak na prvý pohľad pomerne disparátnu vzorku autorov (Miłosz, Groch, Novomeský, O'Sullivanová a i.). Gavura k nim pristupuje, ako sme uňho zvyknúť, s interpretačnou istotou a so znalosťou vecí, ponúkajúc čitateľovi prítiažlivý a podnetný text. Z teoreticko-metodologického hľadiska sa mi jeho prístup k jednotlivým autorom a ich textom javí flexibilný v tom zmysle, že nevychádza apriórne z jednej metodológie, ktorú na ne aplikuje, ale že daný prístup si „pýta“ konkrétny text. Preto do svojej literárnovednej argumentácie organicky začleňuje kontext filozofie, teológie, psychológie, sociológie a ďalších disciplín.

Marián Andričik

Vo svojej monografii sa Gavura usiluje skúmať tému anomálií subjektívno-objektívnej polarizácie lyrického subjektu v tvorbe rôznych básnikov. Táto otázka je významným problémom poézie 20. a 21. storočia ako vo svetovej poézii, tak aj v slovenskej. Výskumná stratégia, ktorú si bádateľ zvolil – lyrický subjekt vníma seba samého v nejednote, protirečení alebo ako od seba oddelený objekt – mu dovoľuje spojiť autorov využívajúcich rôzne štýly, žijúcich v rôznych (nielen literárnych) obdobiach, autorov líšiacich sa generačne a v dôsledku toho majúčich iné skúsenosti. Najstarší básnik Miłosz sa narodil v roku 1911, najmladšia poetka Leanne O' Sullivanová v roku 1983. Okrem svetových básnikov ako Czesław Miłosz, Seamus Heaney i menej známej Leanne O' Sullivanovej si všima aj slovenských autorov: Laca Novomeského, Janka Silana, Jána Ondruša, Erika Grocha, Mikuláša Kováča, Mikuláša Šprinca, Milana Rúfusa, Michala Habaja a Nóru Ružičkovú.

Barbara Suchoň-Chmiel

Monografia *Iné ja*. Lyrický subjekt ako objekt básnickej introspekcie má v zásade tematický charakter; v popredí bádateľovho záujmu sú súradnice sveta vybraných básnikov a problémy, ktoré nastolujú. Nemožno však povedať, že by J. Gavuru nezaujímala aj poetika, keďže svoju poetiku má nakoniec aj tematické tvarovanie básne. V rámci toho, čo môžeme nazvať tematickou rovinou literárneho diela, sa autor sústreďuje na skúmanie kategórie lyrického subjektu, pričom osobitne sleduje poéziu tých básnikov, v ktorej sa lyrický subjekt stáva objektom vlastnej introspekcie. V bádateľových úvahách sa premieta dôkladné poznanie tvorby jednotlivých básnikov. V popredí je problematika lyrického subjektu, ale autor sa kvalifikovane vyšľachuje aj k iným rozmerom skúmanej poézie, predovšetkým k jej svetu, na stránkach jeho práce nachádzame veľa kompetentných postrehov či zistení o poézii jednotlivých autorov. Osobitne kladie dôraz na odkrývanie duchovných hodnôt a podnetných myšlienok pre duchovné utváranie súčasného človeka, čím sa jeho uvažovanie stáva prítiažlivým aj pre literárnovedne nezdolaného čitateľa.

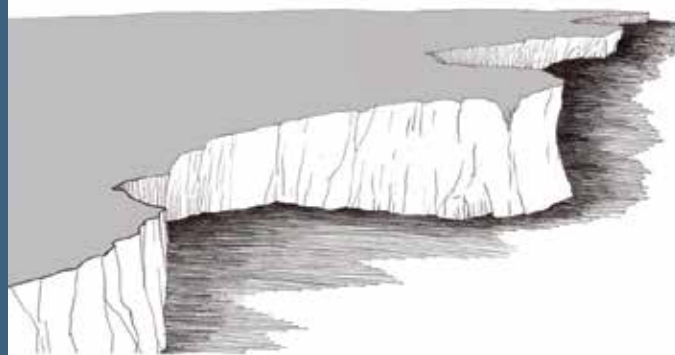
Ján Zambor

Ján Gavura: Iné ja

Ján Gavura

Iné ja

Lyrický subjekt ako objekt básnickej introspekcie

Ján Gavura

Iné ja

Lyrický subjekt ako objekt básnickej introspekcie

Prešov 2014

Kontroverzia síl v lyrickom subjekte Czesława Miłosza

Nie je náhodou, že v priebehu času sa poézia stala synonymom krásy, pôvabu, idyllickosti a čarovnosti, ako nás okrem iného poučujú slovenské výkladové slovníky. Básnici si uvedomovali výnimočnú pozíciu poézie voči ostatným veciam sveta a zároveň výnimočnosť, ktorú poézia prinášala básnikom ako výhradným tvorcom tejto krásy. Zdalo sa byť prirodzené, že dosiahnutie takejto schopnosti viedlo cez kultivovanie seba, cez ustanovenie svojho najlepšieho ja za cieľ umeleckej a životnej cesty. História umeleckej literatúry nám poskytuje početné svedectvá, s akým vypätím mravných, duchovných a iných ľudských síl sa básnici uchádzali o vznešený, takmer až kultový titul „svedomia národa“.

Básnik Czesław Miłosz však medzi takýchto básnikov nepatrí. Nielenže neodvracal podozrenia, že si ako básnik „přilíš cení stylu, než abych riskoval“ (z básne *Recept*, 2003), celkom dobrovoľne sa sám kompromitoval priznaniami k pokrytectvu, k podliehaniu animálnej žiadostivosti a k náchylnosti zrádzať, čím výrazne odporuje tradícii poézie a postojom básnikov v minulosti. „Mé uši toho z rozhovorů zachyti stále méně, mé oči slabnou, / ale zůstávají lačné. // Vidím jejich nohy v minisukních, kalhotech nebo prúsvitných tkaničkách. //

16

nahého a malého
vráskavého na tanieriku
hlúpej lupy
a tak sa sporím Som smutný
ako smrútočná páska
namotaná na [ ] bubon
raz ma rozstrhajú zošijú
a ponešú na bicepsoch
za mojím sporom.
A tak sa sporím
o zem nikoho o lastovičie cesty
o šesť komárieho krídla
o stovky hlúposti
sporím sa so svojou nevládnou
a lenivou rukou
sporím sa so srdcom ktorému sa nechce
s pľúcami a nohami ktoré nechcú
so svojím snom sa sporím

Odpuš' matka bolesti
že nemám rád tvoju dcéru
Viem vzdorovať bolesti. Ale keď je taká!

V básni sa nachádzajú početné signály, aké sme zaznamenali aj pri iných básnických textoch, kde došlo k rozdojčenému vnímaniu alebo k posunu hraníc ľudskej osoby na úkor telesných, prípadne vnútorných štruktúrnych zložiek, ktoré subjekt vyhodnocuje ako zásah do svojej jedinečnosti a integrity. Dôvod sily a náznač rozštiepenia integrity do sporu „so sebou o seba“ je uvedený v záverečnej strofe básne explicitne ako priveľká bolesť. Bolesť istej časti tela, dané miesto zviditeľňuje, stavia do opozície ďalším častiam človeka, ktoré ešte poskytujú útavu, istotu, stav bez bolesti. Zároveň je bolesť spúšťačom formy rozdojčenia. V spore nie sú len dve strany ja; ja' je tiež objektom, o ktorý sa spor vedie. Nepriamo sa tým vyjadruje, že ja' má pre subjekt cenu, že sa oň oplatí sporiť, hoci oponentom je niektorá z jeho častí osoby.

Samotný spor sa dostáva do refrénu básne, ktorý iniciuje báseň

120

J. GAVURA: INÉ JA

EUROPEAN HOUSE OF POETRY, LAYOUT AND ILLUSTRATION, 2015

I. Hostová absolvovala nulový bod mladého kritika, ktorý sa musí spoľahnúť iba na kvalitu svojho kritického písania, pomerne skoro a dnes už podáva prvú súhrnnú správu o slovenskej poézii. Vo svojich textoch uprednostňuje dialóg pred polemikou, vymieňajúc si názory, postrehy a hodnotenia s virtuálnou druhou stranou. Kritiky nebudujú na persuzívnosti, ale na argumentoch, dôkladoch a porovnaníach. S touto formou uvažovania súvisí ďalšia črta Hostovej prístupu k umeleckým textom, a to interpretačné prenikanie dosahujúce miestami až hermeneutické rozmery. Knižný výber kritik *Medzi entropiou a víziou* naznačuje, že I. Hostová je „rodevo citlivá“ kritička, má zvýšený prah citlivosti na mužsko-ženskú polarizáciu písania a vníma ho ako dôležitý ukazovateľ. Podobne ako každý kritik aj I. Hostová mladie nepríjemné otázky „načo to všetko?“ alebo neslušne ukazuje prstom na „každú lenivú či unavenú poéziu“, pri ktorej idú ohľady a sympatie bokom. Pri stretnutí s priemernou či podpriemernou literatúrou, ktorej je prirodzene vzdáňa, dáva rovnako prirodzenú – zamietavú odpoveď.

Ján Gavura

Vydať knihu kritik v mladom veku je zriedkavým a pomerne odvážnym počínaním, keďže autor/ka vyberá zo svojich textov bez väčšieho časového odstupu a z relatívne malého množstva. Ivana Hostová (1983) toto riziko podstúpila a spravila dobre: v knihe *Medzi entropiou a víziou* uvažuje v viac ako štyridsiatich knihách, ktorých reflexie vznikali počas piatich rokov, prostredníctvom nich autorka ponúka i svoj kritický obraz najnovšej slovenskej poézie. Hostová reflektuje zbierky autorov najmladšej, no tiež (najstaršej generácie) od E. Šimláka či M. Veselkovej po M. Hanguvú alebo J. Buzásasyho; berie tak na seba všetky riziká možného zmeneného prijatia debutov či prípadnej polemiky pri čítaní diel renomovaných autorov. Autorka bola pri písaní čiastočne ovplyvnená časopiseckou objednávku, ale pri hodnotení jednotlivých básni sa riadila svojim vlastným rozumom, intuíciou a erudíciou. Možno toto konštatovanie vyznieva triviálne, ale kritikov, ktorí majú vyhranený a vyargumentovaný názor ako Ivana Hostová, nie je veľa; aj preto sa autorka odvaha vypláta.

Marta Součková

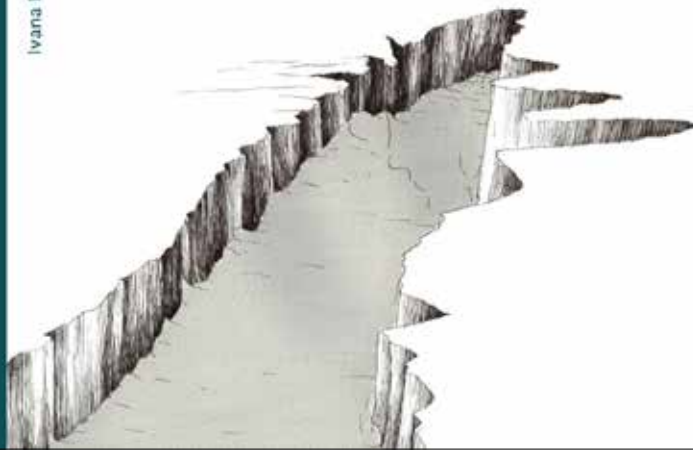
Kniha *Medzi entropiou a víziou* je referenčnou príručkou pre čitateľov súčasnej slovenskej poézie, prvou syntézou Ivany Hostovej, v ktorej sa koncentrovane a veľkou prejavivou ako literárno-kritická osobnosť. Je knihou, s ktorou sa dá inteligentne súhlasiť aj nesúhlasiť; naplnia zmysel hovorenia o literatúre, čím sa literatúra stáva živou a pre človeka potrebnou vecou.

Ivana Hostová

Medzi entropiou a víziou

Kritické a interpretačné sondy do súčasnej slovenskej poézie

Ivana Hostová: Medzi entropiou a víziou

Erózia rečí? Epilepsia... Entropia!

Andrej Hablák: Lekniň (2009)

Už debut *Všľach postným napríkladý odier* (1999), ocenený talentom Cmy Ivana Kraksa, zaradil Andreja Habláka medzi tých talentovanejších mladých slovenských básnikov. Druhá zbierka *Jazyk* (1999), ktorá ajpo a inovatívny projektom Generácie X. *Atmosféra* (2004) a *Pr. Mazonová* (2006), *Š. Štefan* a *M. Hubajcov* (1999) asociuje autorovu tvorbu s básnikmi a poetkami text generation, postagilky aj metricky dostahuje úroveň najlepších textov mladej básnikovej generácie v slovenskej poézii po roku 1989. Jazyk nie je obstarhovo vyprázdnený a voči zmyslu a polemiku za text ľahostajný, ako sa často predkladá text generation vyvíjka. Vyvíja o neho nalihamý filozofie Madane jazykovej dejinice ju, prestrôhane veľmi pôsobivými vpadmi edesnosti, a snaha o postintuic bytia a priestoru, funkčne relativizovaná postmoderným zneprázdnením plama. *Betia* zbierka *Tichosť* (2002) sa stihla – ja „ustáva v pokojí“; vyznenia koef za jery, výraz stihla a rhyby a jazyk do „Aneľofre jemnej raky“; čím homogénizovala a zunitarizovala jazyky iných. Tento výpisový krok v postintnom zmysle pripomína básnické zrete ma-ných slovenských aj svetových poetov a poetiek (napr. *Ljdie Vah-ker*–Governikovej) či Emily Dickinsonovej.

No interpretovať a hodnotovo zaradiť stihame, pozorované v Hablákovy tretej zbierke, možno však aj späne – v perspektívy jeho najnovšej zbierky *Lekniň*, časti ktorej boli časopisecky publikované v rokoch 2002 – 2006 v *Ilumbode* a *Fragmente*. Z pohľadu perspektívy, do ktorej dopadl, sa totiž zrete javí síce ako hoj-ta. *Ódoda*, *Lekniň*, zbierka poezistájajca a troch častí *Tebe*, *Lekniň* a *Dávine mesto*, z ktorých prvá a tretia majú charakter cyklu, je totiž skamená nekonečne sa vraciacich vládom viet bez naliha-vosti, bez otázk, bez zmyslu. Hablák sa stráca v slovách ako sa *Alca stráža* sa zrkadlom – jeho zjaven o poéziu síce neutiča, ale

¹ Hablák, Andrej. *Poézia*. Pôvod: *Časopis*. – Bratislava: *Ilumboda*, 2006. – 110 s. – (Ilumboda).
² Hablák, Andrej. *Poézia*. – Bratislava: *Ilumboda*, 2006. – 110 s. – (Ilumboda).

Štyri

„Now sit list I know why I was brought here and what I have to do. There must have been a drought for the flame flickered and I thought it was out. But I picked it up with my hand and it burned up again to light me along the dark passage.“

Jean Wily¹

¹ Wily, Jean. *Wily*. Bratislava: *Ilumboda*, 2015. – 110 s. – (Ilumboda).
² Wily, Jean. *Wily*. Bratislava: *Ilumboda*, 2015. – 110 s. – (Ilumboda).
³ Wily, Jean. *Wily*. Bratislava: *Ilumboda*, 2015. – 110 s. – (Ilumboda).

Vzlyky nahej duše (a tela)

Anna Ondrejková: Havrania; snová (2007)

Prázd a podlil ženy Ondrejovej je rišná. Pri čítaní o nej viac ako pri vičiže inej poézii do popredia vystupuje nepočítanost a celistvosť jejelo papiera, každé slovo je narušením dokonalého ticha, a preto sa máz každé slovo námhávo približovať k tejto dokonalosti. Kebo tak to robí ona. Jej poézia sa nevlá po povrchu roz-pisujúcich tíz, napríklad samotnosťou grandióznych pít, nekryva sa za vykonštruovanost poetických frázi. So slovami na na papier dostáva ona samu.

Ondrejovej jazyk prameň v hĺbku sújajna, v jednotlivé prešľavnej prapľhodnej roľ ľudsk vzekláda bytie, zovšobňuje, kategorizuje a skvízujúja takto vznikajú časti podľa dramaticky nových, a zároveň ľúbke archetypálnych vzorcov Ondrejovej relatívne sily autorovej výber z doterajšej tvorby *Havrania*; inovatívne dokazuje poetické bytostné zjavie poéziu už samotným rozoskom. Prírodné editorické gesto spo-šľabla, že aké výbere sa z prvých práblíve dvochdesiat rokov autorovej tvorby dostala z troch výberých zbierok len jedna, aj to nie celú; a opak-ovaná sebareflexia k nej do prvého cyklu výberu – *Pod snehom* – prí-úva i knižne nepublikované básne z osemdesiatych rokov.

Vnútornú zomknosť Ondrejovej tvorby možno doľadiť už kom-pozíciu tohto cyklu, ktorý sa asprisk tomu, že nie je samotnou zbierkou, vyznačuje takým vysokým stupňom koherencie, aký v mno-hých z zbierkach *Havranie máno*. Napríklad sa o to príležie práca so symbolmi. *Tebe*, skôr ich bytie – najzástajšie pozdávaj literárnevedná metalorika literárnej tvorby ako práce pri reššál Ondrejovej poézie totiž zlyháva. Jej motívy a symboly vyrastajú, ko-munikujú. Jpi. Jej básne sa navzájom zompleňujú a dotvárajú pevnú časovú rozpánie vyše dvochdesiat rokov, pričom postupne narastá slobnosť a dramatickosť interpretácie bytia. V prvom cykle *Havranie*: „So zrostenými dŕami chceme spevať./Vkrúžkoví letos“; v zbierke *Skoromád skorinky* (1992), ktorá je celá súčasťou výberu: „okú stigmou/

*láska chladne ako taký mamut na ľadovci stáva sa profesionálne nepotrebnou
ale aj naďalej sa nazýva láskou nikto nenesie trestnú zodpovednosť
za zámenu chápania túžby na úprimnosť vášne na dôveru
kati vkladajú do pušky guľku navyše za každú zradu
a stoja nehybne vyčkávajú na moment*

Pavlo Petrovyč Korobčuk (1984) je mladý ukrajinský básnik, žurnalista a hudobník. Autor štyroch básnických zbierok a niekoľkých kníh próz prináša vnímavý pohľad na premenlivú prítomnosť, do ktorej sa ponára celou svojou osobou. Poznačený týmto fatálnym stretom premieňa energiu sveta na energiu slov, aby svet nielen zaznamenal, ale sa mu aj postavil – nech už to znamená stratu nádeje alebo pribudnutie ďalšej jazyvy. Korobčukov hlas najzreteľnejšie vypovedá za svoju generáciu, ale rieši tiež aktuálne situácie a nadčasové problémy svojej (U)krajiny. Korobčuk je úprimný, nebojí sa odhalit sa, vsádza do života všetko, lebo láska, priateľstvo a smrť sú testované každý deň v nehostinnom prostredí upadajúcej civilizácie a skutočnej vojny. Humanizmus, spolupatričnosť a milovanie sú hodnoty, ktoré neprichádzajú automaticky a zadarmo.

Imaginatívna poézia básnika, zvláštne vážneho aj hravého, osobného aj spoločenského, nemá v slovenskej literatúre blízky príklad na porovnanie. V niektorých polohách deziluzívnej analýzy sa podobá M. Váľkovi, s ktorým ho tiež spája úsilie nájsť aktívny prvok nádeje, keď ostatní už svoj boj o prítomnosť sveta vzdali. Korobčuk strieda melodické verše s veršami, ktoré zasahuje krč, do moderného prejavu, kde rýmy nahrádza konsonanciami a zámernými nepresnosťami, vnáša poriadok zvrhnutia aj náhleho upokojenia. Výsledným pocitom je dynamika, emotívne vypätie aj melanchólia, zvedavosť po poznaní aj zdesenie zo zistení. V živých veršoch neprestávajú pulzovať živé otázky. Preložil Slavomír Gál. Ilustroval Martin Kudla.

Pavlo Petrovyč Korobčuk (1984)

Narodil sa v meste Luck na západnej Ukrajine v rodine známeho ukrajinského básnika, prekladateľa a literárneho kritika Petra Korobčuka. Študoval na Katedre orientalistiky Inštitútu filológie Kyjevskej národnej univerzity Tarasa Ševčenka. Je autorom viacerých básnických a prozaických zbierok: *Nebo nalačno (Natsčenebo, 2005)*, *Nepretržite (Cilodobovo, 2007)*, v spoluautorstve s O. Kocarevym a B. Horobčukom, *Pôžitkológia (Kajfolohija, 2010)*, *Dinosaur (Dynozavr, 2011)* a nateraz posledným dielom je román *More pre ľaváka (More dlja šulhy, 2012)*. Pravidelne sa zúčastňuje literárnych festivalov a je viacnásobným víťazom súťaží v slam poetry. Okrem písania sa venuje hudbe a publicistike. Žije a pôsobí v Kyjeve.

9 788089 763009

Edíciu PRO LIBRIS finančne podporuje SLOVNAFT, a. s.

Pavlo Petrovyč Korobčuk **Pôžitkológia**

Pavlo Petrovyč Korobčuk Pôžitkológia

PRO LIBRIS

odchod hrdinov

pohostia sa a pôjdu do domoviny pandon domov
vo výťahu ešte dopijú poslednú fľašku a zmiznú

my s dekoratívnymi rybkami na ich posteliach
odličky pavlov kose sa formujú utláčaním utýchých písmen na klávesnici
a ramná voda ktorá omýva ich tváre si na ne tihala ako prízračná maska
všetky tie navstavenia
zaniknú každým poschodím

hoci sa aj všetci hostia zmesili do jedného výťahu,
niektorí z nich pôjdu nie hore ale dolu
zažakani zažakčenými plíčkami
nepotrebnými monológmi
a striebornými vidličkami ktoré ukradli hostiteľom

V prvom zväzku *Kultúrnych rovnobežiek* s podtitulom *Svetový básnik, básnik vo svete* sa stretlo päť literárnych vedcov z európskych univerzít, aby čitateľom bližšie predstavili život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. **Alan Riach** (University of Glasgow) a **Ján Gavura** (Prešovská univerzita) vypracovali komparatívny profil škótskeho básnika Hugh MacDiarmida a slovenského básnika Laca Novomeského a v duchu „kultúrnych rovnobežiek“ porovnávajú, ako sa týmito svetovými básnikmi žilo v dramatickom období pohnutého storočia, i to, ako svet a svoju dobu formovali oni. **Robert Welch** (University of Ulster) v esejí *Srdce z kamenia* narúša mýtus o negatívnej motívácii písania Jamesa Joycea a prináša vzrušujúce detaily o Joyceovom ústrednom románe *Ulysses*. **James Sutherland-Smith** (Prešovská univerzita) sa v analytickej esejí *Hnutie (The Movement) – môj anglický rita eliz*, venuje recepcii Hnutia, najvýraznejšej básnickej skupiny v povojnovom Británii a najnovším úvahám o jej možnom škodlivom vplyve na dobovú poéziu. **Krzysztof Krasuski** (Univerzitet Śląski) si všima premenu poézie poety Wsławy Szymborskej v obdobiach moderny a postmoderny a zaznamenáva jej originálnu odpoveď na nové výzvy pre ľudské spoločenstvo. Knihu uzatvára esej **Jána Gavuru** (Prešovská univerzita) *Od homo divinus k homo divinus: evolúcia podľa Cz. Miłosza*, v ktorej sa zameriava na zobrazovanie človeka v básnickej a eseistickej tvorbe popredného poľského básnika Czesława Miłosza.

f.a.c.e

európsky dom poezie kašice
edpk

ISBN 978-80-970978-7-5

9 780977 097875

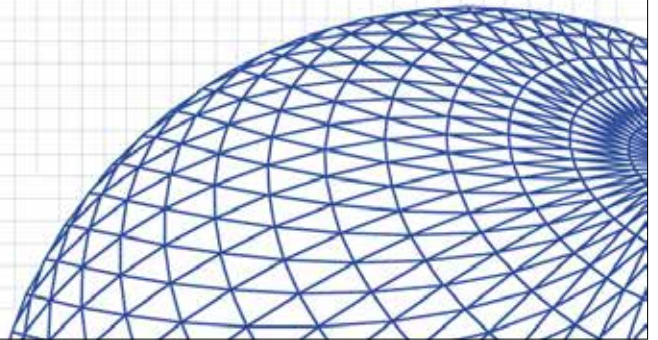
Uzol/Le Noeud

Kultúrne rovnobežky I.

Svetový básnik, básnik vo svete

Riach – Welch – Sutherland-Smith – Krasuski – Gavura

KULTÚRNE ROVNobežKY I.

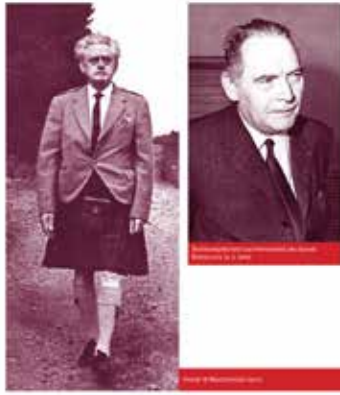

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

Bod 1972

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia. Prvá kniha kultúrnych rovnobežiek v edícii edpk, ktorá predstavuje život a tvorbu významných básnikov a spisovateľov XX. storočia.

VYŠLO

Erik Jakub Groch
Em

Billy Childish
Do neba povedala

Rudolf Jurolek
Život je možný

Charles Simic
Svet sa nekončí

Yehuda Amichai
Láska

Radovan Sidor
Prvá kniha

Carol Ann Duffy
Uchvátená

Robert Welch
Crosshaven

Andrew Motion
Cena všetkého

Leontia Flynn
26

Erik Jakub Groch
Infinity

Ivan Wernisch
Hlava na stole

Wisława Szymborska
Nepřítomnost

James Sutherland-Smith
Melónové dievča

Ľuboš Bendžák
Vodka

Leanne O'Sullivan
Bulimia

Ján Litvák
Vtáčstvo nebeské

Peter Krištúfek
75W

Sačiko Jōshihara
Letný hrob

Pavlo Petrovič Korobčuk
Kameňolom

Franciszek Nastulczyk
Jazyk kameňov

Dávid Wolf
Nedoručená pošta

William Letford
Potom koža toho druhého

Najwan Danwish
Trochu jazzu

PRIPRAVUJEME

Ilda Vilarinho
Potom

Je iná
áza je iná
tá, čo znovu staha
na svoje vlasy svoje šaty svoje zvyky
tá, čo sa znovu chopí
svojej vertikály
svojej váhy
a po zmyselných a nežných schôdkach
vychádza cez celistvé a cudné dvere
a nesnázi sa vedieť
nepotrebuje
nechce vedieť
nie o nikom.

Keď kúpim zrkadlo do kúpeľne...

Keď kúpim zrkadlo do kúpeľne
uvadím svoju tvár
uvidím sa
veď ako inak povedť mi
ako inak vedieť kto som.
Zakážem keď odlepím hlavu
od zlitanný knih a strán
a keď ju prenesiem dutú napchanú
a nechám ju tam chvíľu odpočívť
pozriem sa jej do očí s trochu
úzkosti zvedavosti strachu
alebo len s únavou s nechuťou
s prahúcim dávny prateľstvom
alebo pozorne a vážne sa na seba pozriem
ako v ten podivný raz – keď som mala jedenásť –
a poviem si pozri tam si
určite
pomyšlím si, že sa mi nepáči alebo si pomyšlím
že táto tvár bola jediná možná
a poviem si táto som ja táto je idea
a povzbudivo sa na ňu usmejem.

Raz

Som mój otec a moja matka
som moje deti
a som svet
som život
a som nič
mláto
žijú útržok
náštevka
ktorá nebola
ktorá napokon nebude.

Som jestvica teraz
táľmer nič viac neviem
ako keď raz boli
iné veči čo boli
ako nebo vzdialené
mesiac
rôžaleť
letný deň
ktoré ostatné dni sveta
rozptylili.

Tjonn Precedens

veršeonline

1,€

vertigo

ISBN 978-80-89763-03-0

9 788089 763030

f.a.c.e

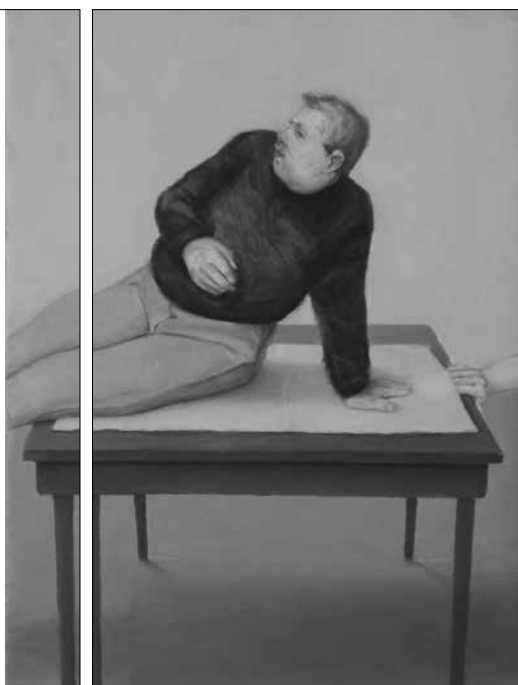
*
zistujem že ma najskôr
mala adoptovať
iná nórska rodina
muž bol učiteľ vo vestfóde
ale zrušili adopciu
9. januára 1983
v ten istý deň ma presunuli
k sedliakom
magnarovi a helge tjonnovým
23. augusta 1983 ma poslali
do nórska
odvtedy som sa stále
obzeral spíť
*

jeongjun navrhnúť
že by sme mali zistiť
či existujú fotografie
detí stratných v kórei
z 1982

nájdeme
stránku missingchild.oriko
a prvý na čo mi padne pohľad je upútavka
s textom
*be together
be happy
children are happiness*
vedľa vyčakaného obrázka
vyssmiatkej rodiny
na pikniku

nájdem si rok 1982
no nenájdem nikoho kto sa na mňa podobá
najviac tak

14

VERŠEONLINE, 1/2015

FORUM FOR ALTERNATIVE CULTURE, PREŠOV, LAYOUT,

VYŠLO

Erik Jakob Groch
Em

Billy Childish
Do neba povedala

Rudolf Jurolek
Život je možný

Charles Simic
Svet sa nekončí

Yehuda Amichai
Láska

Radovan Sidor
Prvá kniha

Carol Ann Duffy
Uchvátená

Robert Welch
Crosshaven

Andrew Motion
Cena všetkého

Leontia Flynn
26

Erik Jakob Groch
Infinity

Ivan Wemisch
Hlava na stole

Wisława Szymborska
Neprítomnosť

James Sutherland-Smith
Melónové dievča

Ľuboš Bendžák
Vodka

Leanne O'Sullivan
Bulimia

Ján Litvák
Vtáctvo nebeské

Peter Kríštofik
75W

Sačiko Jošihara
Letný hrob

Pavlo Petrovič Korobčuk
Kameňolom

Franciszek Nastulczyk
Jazyk kameňov

Dávid Wolf
Nedoručená pošta

William Letford
Potom koža toho druhého

PRIPRAVUJEME

Brynjulf Jung Tjønn
Literárny list z ciest / Soul

Na stanici

už si počul o hyundayi
už si počul o samsungu
no dávno predtým,
ako sa tieto značky
stali svetoznámymi,
boli najväčším vývozným tovarom
južnej kórey
do západného, bieleho sveta,
malé den zlatej farby

ja som bol jedným z nich

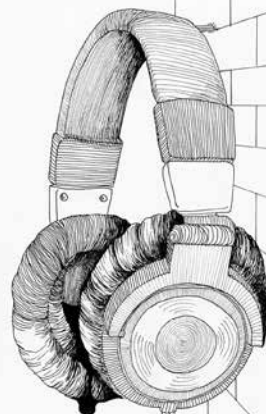
skôr ako ma moja rodná hruda predala
ma vyzdobila
novým menom
novým rokom
výroby
naviedla ma do
nových polyesterových siet
poslala reklamné brožúry
do módskeho letorých stálo
physical development exact
the average standard
for his age, is a
healthy and out-going child
without sickness

južná kórea potom prijala objednávku
a odoslala ma leteckou poštou

na jeseň 1983
si ma môj otec a moja matka
rozbalili

a začali ma používať
ako výrobok
syn

Darwish trochu jazzu

veršeonline

1,€

vertigo

ISBN 978-80-89763-01-6

9 788089 763016

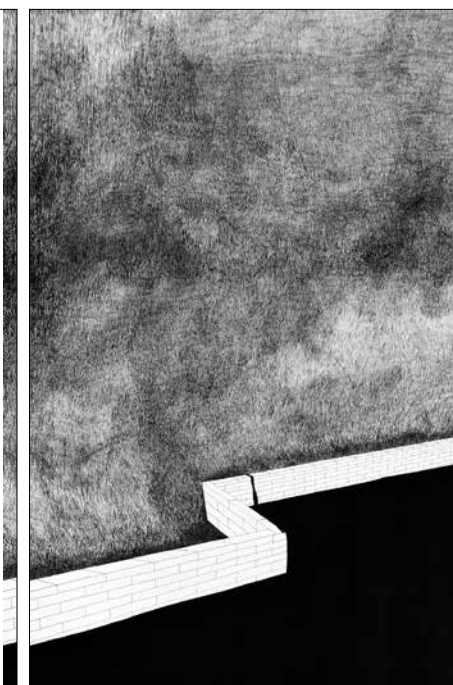
f . a . c . e

Šulamit

Rád by som, ležiac, čakal na Šulamit
s ľaliami z údolia a narcismi z vrchu
a vletkými vými kvetmi, ktorých meno nepoznáam...

Bez starostí o to, či ma pokarhajú synovia mojej masky alebo obviňa dcéry
Siona.
Ale zo Svätého písma vyleteli lietadlá
preraziť rodnú na pláži...

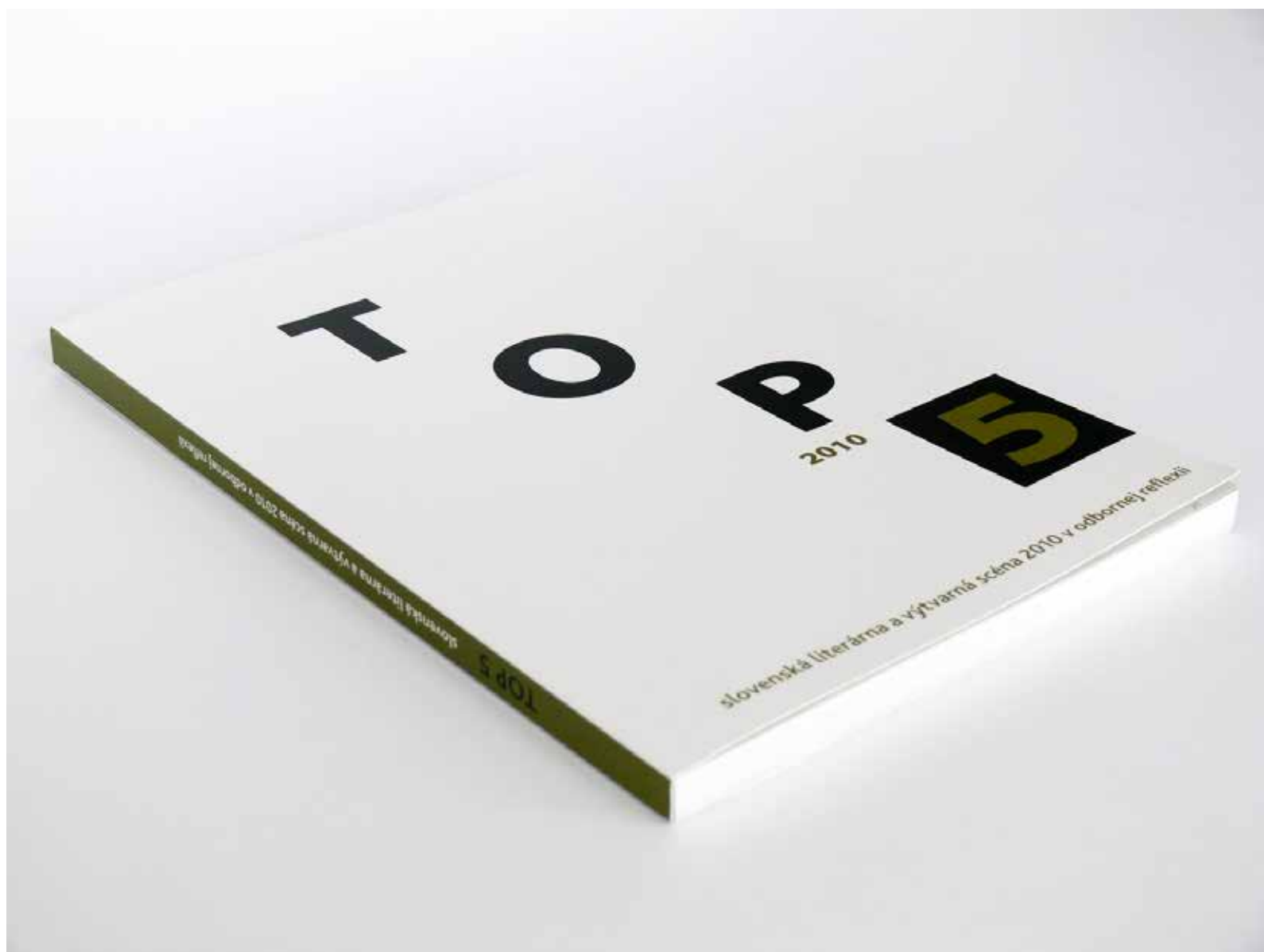
Kde spíš na poľudnie? V ktorej osade
spíš, Šulamitin vzrah?

TOP 5

FORUM FOR ALTERNATIVE CULTURE, PREŠOV, 2010 - 2012

Dušek	HOLÁ VETA O LÁSKE
Vitkovský	PES NA CESTE
Macsovitzky	MYKAŤ KOSTLVCAMI
Kampaniková	PIATA LOĎ
Dobráková	BELLEVUE
Bendžák	VYTRVALOSŤ SIVEJ
Haugová	POMALÁ LUKOSTRELYŇA
Ondrejčková	IZOLDA: SNY, LISTY TRISTANovi
Litvák	BÁSNĚ PRANĚ V STUĎENEJ VOĎE
Džunková	PALICA BRATA A PALICA SLNKA
Kitta	INRI WIPER, VIDEO DRILLING
Sasák	GENESIS I., GENESIS II.
Hušárová	MULTIMODÁLNE TVORIVÉ PÍSANIE
Šimonfy	LIFE OF YOUR WORDS, Fruitmap.sk

Kolektívna monografia **TOP 5** prináša literárnokritický súhrn k piatim pozoruhodným knihám poézie a piatim knihám prózy vydaných roku 2010. Analyzované knihy zaujali odbornú čitateľskú verejnosť, naznačili potenciál zaradiť sa v budúcnosti do Zlatého fondu slovenskej literatúry a nadiť prídavné vzbudujúci ponosnosť. Jednotlivé triedy **TOP 5** zasahujú svojou podobou ešte ďalej literárny kontext, zároveň však už pripravujú podklady pre neoklasifikačný historický systém. Súčasťou antológie je aj mapovanie výtvornej scény na Slovensku, ukážky z tvorby mladých slovenských autorov z oblasti nových médií a krátko zhodnotenie ich tvorby. Monografia ponúka priležitost' sledovať vzájomnú korešpondenciu medzi súčasťou literatúry a novými médiami a pokúša sa najmä plynulo aktuálnej kultúrnej scény. Kniha **TOP 5** je prínosom určená tým, ktorí majú záujem bližšie spoznať súčasné umenie na Slovensku, predovšetkým študentom a humanitárnych odborov, pracovníkom v oblasti kultúry, ale aj širokej verejnosti.

f.a.c.e. európsky dom pre literatúru
edpk

TOP 5 slovenská literárna a výtvarná scéna 2010 v odbornej reflexii

TOP 5

2010

slovenská literárna a výtvarná scéna 2010 v odbornej reflexii

Balla	V MENE OTCA
Šikulová	MIESTA V SIETI
Hunčík	HIRANÍČNY PRÍPAD
Krajčák	CARPATHTIA
Rosová	DANDY
Andraščík	BÁSNĚ
Luka	HAVRANJEL
Repar	TICHOŽITIA
Pain	RYTHM BEZ BÁSNĚ A HANY
Vlado	OLEJ
Adamčiak	PERFORMATÍVNA POÉZIA
Vasíko	NÁDEJNÝ ROMANTIK
Kassaboys	BOJOVO NALADENÁ UMELECKÁ ARMÁDA
Čorejová	MIND GAMES
Ščko	PROCES

Súhrn literárnokritických hodnôt **TOP 5** za rok 2011 prináša súhrn k piatim pozoruhodným knihám poézie a piatim knihám prózy vydaných roku 2011. Analyzované knihy zaujali odbornú čitateľskú verejnosť, naznačili potenciál zaradiť sa v budúcnosti do Zlatého fondu slovenskej literatúry a nadiť prídavné vzbudujúci ponosnosť. Jednotlivé triedy **TOP 5** zasahujú svojou podobou ešte ďalej literárny kontext, zároveň však už pripravujú podklady pre neoklasifikačný historický systém. Súčasťou antológie je aj mapovanie výtvornej scény na Slovensku, ukážky z tvorby mladých slovenských autorov z oblasti nových médií a krátko zhodnotenie ich tvorby. Monografia ponúka priležitost' sledovať vzájomnú korešpondenciu medzi súčasťou literatúry a novými médiami a pokúša sa najmä plynulo aktuálnej kultúrnej scény. Kniha **TOP 5** je prínosom určená tým, ktorí majú záujem bližšie spoznať súčasné umenie na Slovensku, predovšetkým študentom humanitárnych odborov, pracovníkom v oblasti kultúry, ale aj širokej verejnosti.

f.a.c.e. európsky dom pre literatúru
edpk

TOP 5 slovenská literárna a výtvarná scéna 2011 v odbornej reflexii

TOP 5

2011

slovenská literárna a výtvarná scéna 2011 v odbornej reflexii

Beňová	PREČI PREČI
Zelinka	PRISTAS
Balla	OKO
Krajčák	ENTROPIA
Krištofík	DOM HLUCHÉHO
Hrabaj	MICHAL HABAJ
Ferenčuhová	OHROZENÝ DRUH
Ružičková	PRÁČE & INTIMITA
Civvura	BESA
Milčák	BRUM
Matejka	MOPPING VS. MAPPING
Kudla	AJ O TÝCH, ČO ZABÍJAJÚ
Hudec	ABY UMENIE MALO ZMYSEL
Rónai	OPAČNE FUNGUJUCE UMENIE
Kitta, Kolčák	PIPE (VISUAL UNDERGROUND)

Kolektívna monografia **TOP 5** prináša literárnokritický súhrn k piatim pozoruhodným knihám poézie a piatim knihám prózy vydaných roku 2012. Analyzované knihy zaujali odbornú čitateľskú verejnosť, naznačili potenciál zaradiť sa v budúcnosti do Zlatého fondu slovenskej literatúry a nadiť prídavné vzbudujúci ponosnosť. Jednotlivé triedy **TOP 5** zasahujú svojou podobou ešte ďalej literárny kontext, zároveň však už pripravujú podklady pre neoklasifikačný historický systém. Súčasťou antológie je aj mapovanie výtvornej scény na Slovensku, ukážky z tvorby mladých slovenských autorov z oblasti nových médií a krátko zhodnotenie ich tvorby. Monografia ponúka priležitost' sledovať vzájomnú korešpondenciu medzi súčasťou literatúry a novými médiami a pokúša sa najmä plynulo aktuálnej kultúrnej scény. Kniha **TOP 5** je prínosom určená tým, ktorí majú záujem bližšie spoznať súčasné umenie na Slovensku, predovšetkým študentom humanitárnych odborov, pracovníkom v oblasti kultúry, ale aj širokej verejnosti.

f.a.c.e. európsky dom pre literatúru
edpk

TOP 5 slovenská literárna a výtvarná scéna 2012 v odbornej reflexii

TOP 5

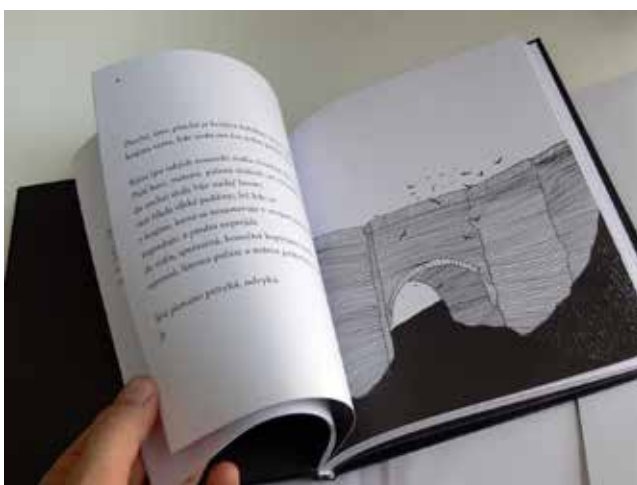
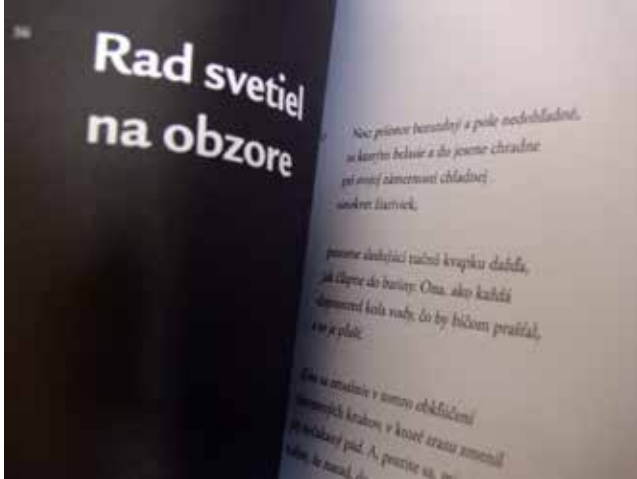
2012

slovenská literárna a výtvarná scéna 2012 v odbornej reflexii

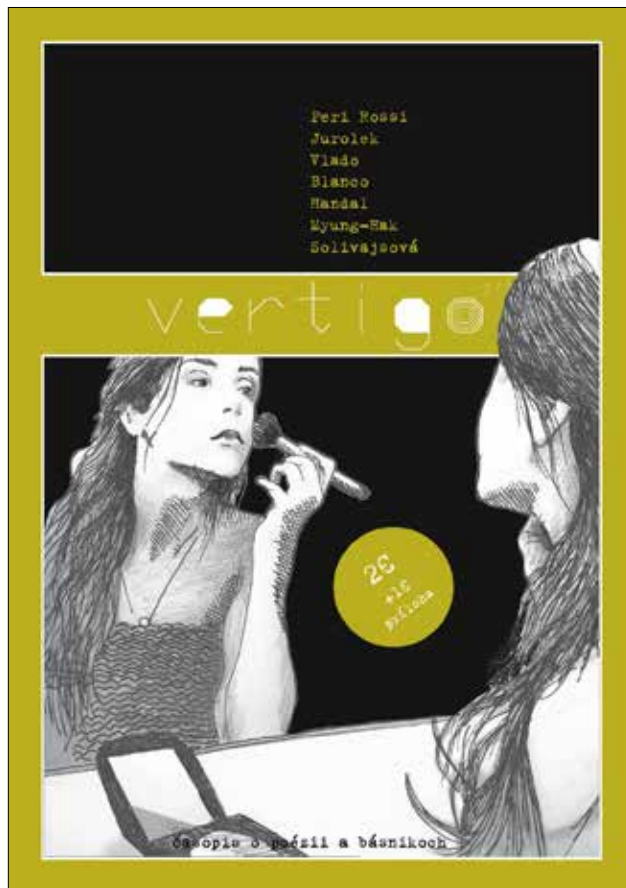
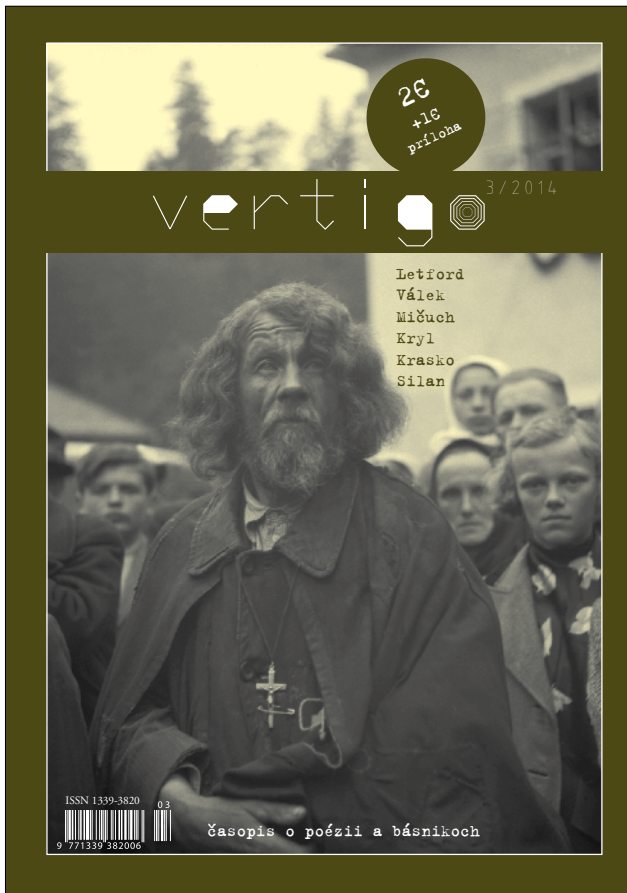
REW EDITION

EUROPEAN HOUSE OF POETRY, LAYOUT, ILLUSTRATIONS, 2010

VERTIGO, MAGAZINE ON POETRY AND POETS
EUROPEAN HOUSE OF POETRY KOŠICE, LAYOUT, ILLUSTRATIONS

Korobčuk
Milčák
Ferenčuhová
Briškár
Čonen
Jurčiek

vertigo 1-2/2013

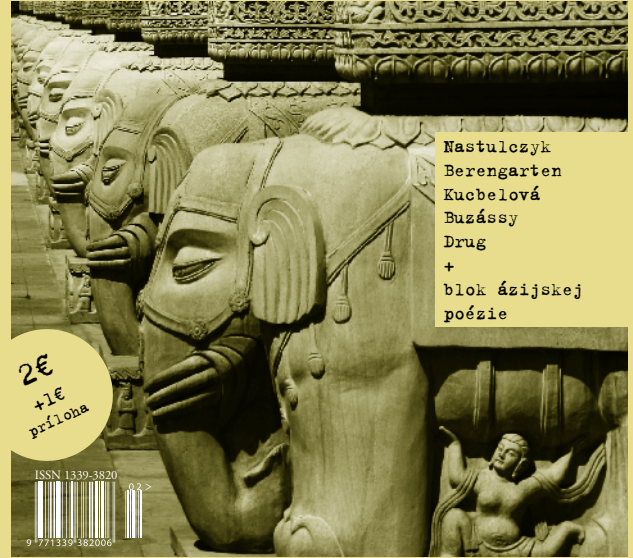

2€
+1€
príloha

časopis o poézii a básnikoch

vertigo 3-4/2013

Nastulczyk
Berengarten
Kucbelová
Buzássy
Drug
+
blok ázijskej
poézie

2€
+1€
príloha

vertigo 1/2014

Bodnárová
Dianišková
Kováč
Podracká
Drug
+
blok hebrejskej poézie

3€

časopis o poézii a básnikoch

vertigo 2/2014

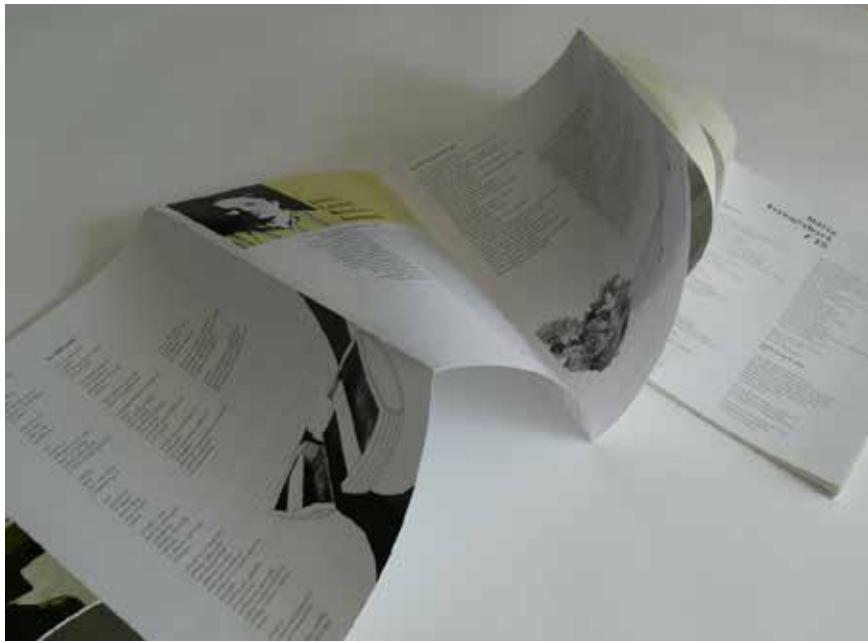

Pain
Rakús
Stevenson
Angažovanou cestou
Kitta
Silan

2€
+1€
príloha

časopis o poézii a básnikoch

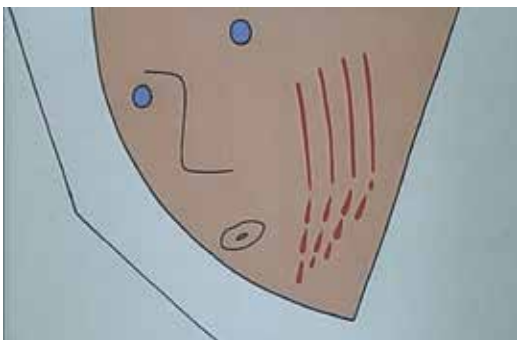
BLOOD

SLOVAK NATIONAL GALLERY, EXHIBITION CATALOGUE LAYOUT, 2012

Spev o krvi – kj divý pomysel! –
A o akých – Ak o tej, ktorá žiarí
na našu krv, pýš sa v divovej krvi,
či jej ok o decha v samej zablomel,

keď v našich bo ľadka sajd-pretelk
albo o tej, čo sa v duchom spáti
a veľa v zápal čela na ohári
tak nech by spev, nech plýva dáždkom zasl!

Ó, krv je sláka divotvoril! – Skrytá,
jak sväteny maľ, ve v očko pokáti,
aľ adie v divoj silu slaboštie,
o rym v spánk v ruc sa, v mlase prevári
a vlna rozvíja, najne kolo žltá...
Či myšľa na to kedy miniat?

Pavel Országh-Franzodier
Krvací anoty – úryvok
1914

2. Viktor Kubal: Krvavá pán, 1980
SVU Bratislava

Ako vlak uchopí krv na výstave v galérii? Rozvešá po stenách obrazy vysokého umenia (Umenia), na ktorých zobrazeným ľudom či zvieratám tečie krv? Alebo sa

porozhládnut aj po depozitáriách susedných zbierok a pripraví „amúzejnú“ expozíciu, pri ktorej umeniu pripadne iba funkcia ilustrujúceho exponátu – popri krvných preparátoch, lekárskych a anatomických snímkach, ale tiež komárov na špendlíkoch a pijaviciach vo formaldehyde? Pôvodne bola zámerom prítomnej výstavy skutočne panoráma rozmanitých foriem krvi, nielen v jej kultúrnych parametroch. Návštevník mal vidieť tiež spomenuté prítodovodné exponáty – na rozdiel od výsledku. Veľmi skoro sa totiž ukázalo, že podobný panoramatický pohľad by pravdepodobne zastrel množstvo funkcií krvi, ktoré sú – mali by byť – na tejto výstave stredobodom pozornosti.

umenie & ne-umenie Hovorí o krvi v galérijnom prostredí v naznačených kategóriách so sebou prináša nevyhnutnosť posudzovať násky na prezentáciu vplyvov vysokého umenia na druhú koľaj. Skákanie motivácií zobrazenia krvi a v rámci spojených výtvarných fenoménov si vyžiadalo popri vzešných malbách a sochách zohľadniť tiež masovú grafickú produkciu, rad kópií a derivátov veľkých diel, popri nesporne kultivovaných obrazoch klasickej modernej tiež prezentáciu „do-it-yourself“ plagátov či amatérskych fotografií, experimentálneho dizajnu bok po boku memorabilii priam suvenírového charakteru.

Spojenie „vysokého“ a „nižšieho“ vlak nebude jediným netriviálnym spojením tejto výstavy. Od samého prologu je na nej prítomná tiež konfrontácia historických artefaktov s dielami súčasných umelcov. Ani v jednom prípade nebola motivovaná čisto formálnymi súvislosťami. Naopak, keď sa vedľa seba objaví napríklad obraz Bolesného Krista od Albrechta Bousa (cca 1500) a takmer abstraktný foto-objekt Jany Hojnerovej a Pala Macha (2012), zámerom ich stretnutia je vyprovokovať otázky o historickej a sociálno-kultúrnej podmienenosti uplatnenia toho istého motívu, totiž modriny v artefaktoch z (iba zdalivo) neporovnateľných kontextov. A či už odpoveď hľadáme v historicko-náboženskej rovine alebo z perspektív kultúrnej antropológie, narazíme na rad spoločných aspektov (obrazová konvencia verus emocionálna reakcia, realizmus verus abstrakcia, znak a symbol atď.) Podobne sa dá uvažovať aj o konfrontácii expresívne poňatého, pritom nanejvyš osobného motívu krvácajúceho ženského torza Ilony Németh (1989) s miniatúrou lutherovskej biblie zachytávajúcou scénu Zláračného uzdravenia ženy postihnutej krvotokom (1560). Táto kombinácia zase poukazuje na (opäť iba zdalňvú) tabuizáciu rodových tém v kontexte náboženského umenia minulosti. Takýmto príkladmi by sa dalo pokračovať, keby sme ich všetky vybarvil explicitným verbálnym komentárom, zasa by sme spochybnil potenciál vizuálne účinného artefaktu.

¹ Kat. A21 & A22.

² Kat. D35 & D36. K umelcyni tizl Hualtegi 2001, 18; k ikonografi Zepi postihovanej krvotokom Kuzner & Súdgrick 2011.

J. DEXTER © 2012 Showtime Networks, Inc. All rights reserved. SHOWTIME and related marks are registered trademarks of Showtime Networks, Inc. a CBS Company. © 2012 CBS Studios Inc. CBS and related marks are trademarks of CBS Broadcasting Inc. All Rights Reserved. TM & © by Paramount Pictures. All Rights Reserved

Ale ani spomenutými kombináciami sa špecifická kapacita výstavy nevyčerpáva. Na úvod som si pomohol odkazmi k niekoľkým filmom. Nejde mi vonkoncom o ich analýzu, táto úloha rúd spresochám kolegum, filmovým kritikom

& historikom. Predsa len film pre tému krvi považujem za jedno z kľúčových médií, takpovediac komplementárnu oblasť k tým artefaktom, ktoré sú prezentované na výstave. Možno ešte aktuálnejšie impulzy by sa dali nájsť v oblasti virtuálnej reality počítačových hier, ktorých krvavý dizajn sa čorako určite stane výzvou pre kritickéjše intermedialne analýzy aj v našom kultúrnom priestore. A kým film bude počas výstavy prítomný cyklom projekcií v spriaznenom kine Slovenského filmového ústavu, Lamiere, reflexia krvavej estetiky hier ostáva v pozícii ľahšica výstavby predbežne v závierkach. Podobne – viac alebo menej – musíme narúbať aj v ďalších susedných oblastiach a ich vedeckými odborními, napríklad literatúrou (dejinnami literatúry), religionistikou alebo etnológiou či biotikou. A predsa, v maximálnej možnej miere sa snažime aj o to, aby sa výstava stala prostredím, ktoré diskutuje z týchto odborov dokáže, či už formou workshopov, prednášok alebo prezentácií, integratív.

výstava & katalóg Po tomto vymedzení je zasa namieste pár slov o samotnej expozícií a sprívodom katalógu. Výstava je rozdelená do šiestich sekcií, pričom jej v podstate dominujú dve: Stredovek, ktorý v našom prostredí na celé stáročia konštituoval vnímanie krvi ako náboženskej, ale tiež kultúrnej kategórie. O rozličných funkciách viac v nasledujúcej esejí, tu iba pripomenieme, že aj krvavé krucifixy mali v realite stredovekého človeka oveľa viac analógií, než to je človek 21. storočia, navyše v oblasťach bez bezprostrednej skúsenosti s vojnovými konfliktami, ochotný pripustiť. Krv prosto bola každodenným vizuálnym fenoménom. A navodzuje spomenutému kontextu – ako sprievodkyňa martyrií svätcov alebo zabíjania bojovníkov, od počiatku kultúrnych tradícií Európy na pomyselných hranici medzi životom a smrťou, krv vždy stála na strane života. Tak ja napríklad definuje už Starý zákon.³ Stala sa symbolom Kristovej obety a aj v prípade mučeníkov, krížakov a vojakov preráda do symbolu krvi preliatej vo vyššom záujme. Barokové umenie ďalej rozpracovávalo staršiu kresťanskú ikonografiu, a iba výnimočne motív krvi artikulovalo celkom novým spôsobom (jedným z takýchto príkladov je slávny obraz Kristova krv od Gian Lorenza Berniniho, kde sa Kristove rany stali pramienom čelido oceánu krvi obe. 4). Rozličné ďalšie speky témy sú následne komentované v esejí Radoslava Rapča a v sekcii venovanej genealógií a heraldike. V oboch oblastiach boli s pomocou

³ Za spoluprácu pri dramaturgickej príprave cyklu a odborný úvod k publikácii ďakujeme Eve Flórov.

⁴ Ja 17, 11, 14; Dt 12, 25; Mojš 3, 17.

⁵ Kat. vjiv. Bernini...

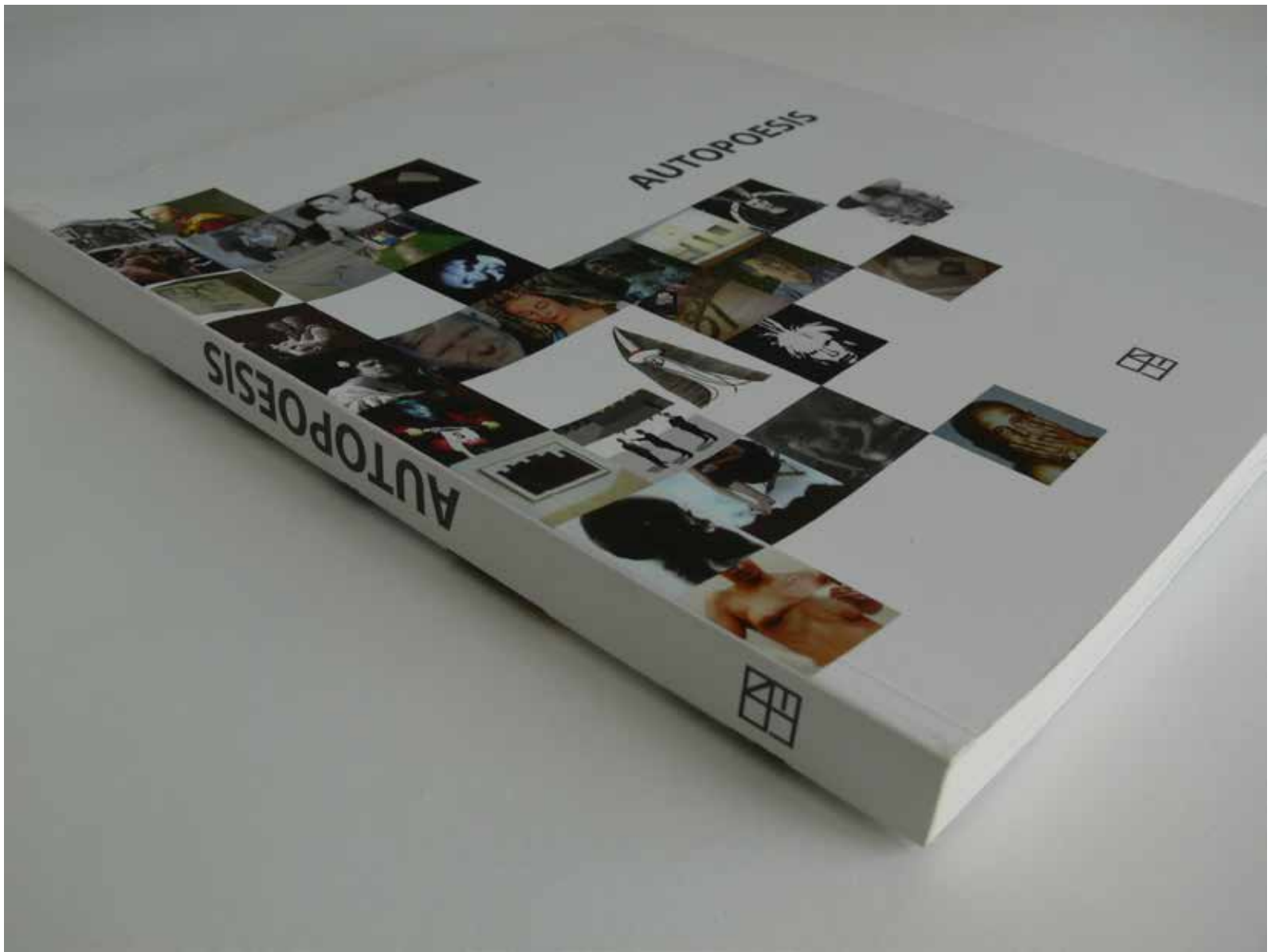
Krv predáva

kat G4

Podobne ako médiá, aj reklama a dizajn ťažia z „osudového“ potenciálu krvi, ktorého základné kultúrne aj telesné kódy sú známe viac-menej každému človeku. Špeciálnou oblasťou je tu darčovstvo krvi, keď požadovaným/ponúkaným produktom, niekedy priam komoditou, je sama krv a jej fyziologické súčasti. Grafický, ale tiež priemyselny dizajn 20. a 21. storočia rozvíjali nevidané množstvo nápadov, ktoré s motívom krvi – niekedy priamo s krvou samotnou – narábajú veľmi kreatívne (a občas nevelmi korekčne). Hoci reklamná kampaň firmy Benetton šokujúcimi billboardmi vonkajšie hranice tohto terénu vyrýčala v 90. rokoch minulého storočia, menej provokujúce produkty nachádzame v obchodoch, butikoch a na internete vlastne každý deň.

Okrem sekcie „memorabilii“ Slovenského Červeného krža a niekoľkých príkladov medziasom kultúrnych ťažovín, výstava sleduje „krvavú stopu“ v oblasti šperku (Krištyňa Španihelová), silda (Patrik Illo) a keramiky (Simona Janšiová).

AUTOPOESIS

SLOVAK NATIONAL GALLERY, EXHIBITION CATALOGUE LAYOUT, 2006

tré

Ako pracovať s dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami z radov nezamestnaných

Tréning pre dobrovoľnícke centrá
a dobrovoľnícke organizácie

Skúste to inak

Metodika práce s nezamestnanými dobrovoľníkmi
pre dobrovoľnícke centrá a dobrovoľnícke organizácie

Občianska spoločnosť

Doplňujúci text, krátke filmy a pracovné listy pre učiteľov spoločenskovedných predmetov na stredných školách

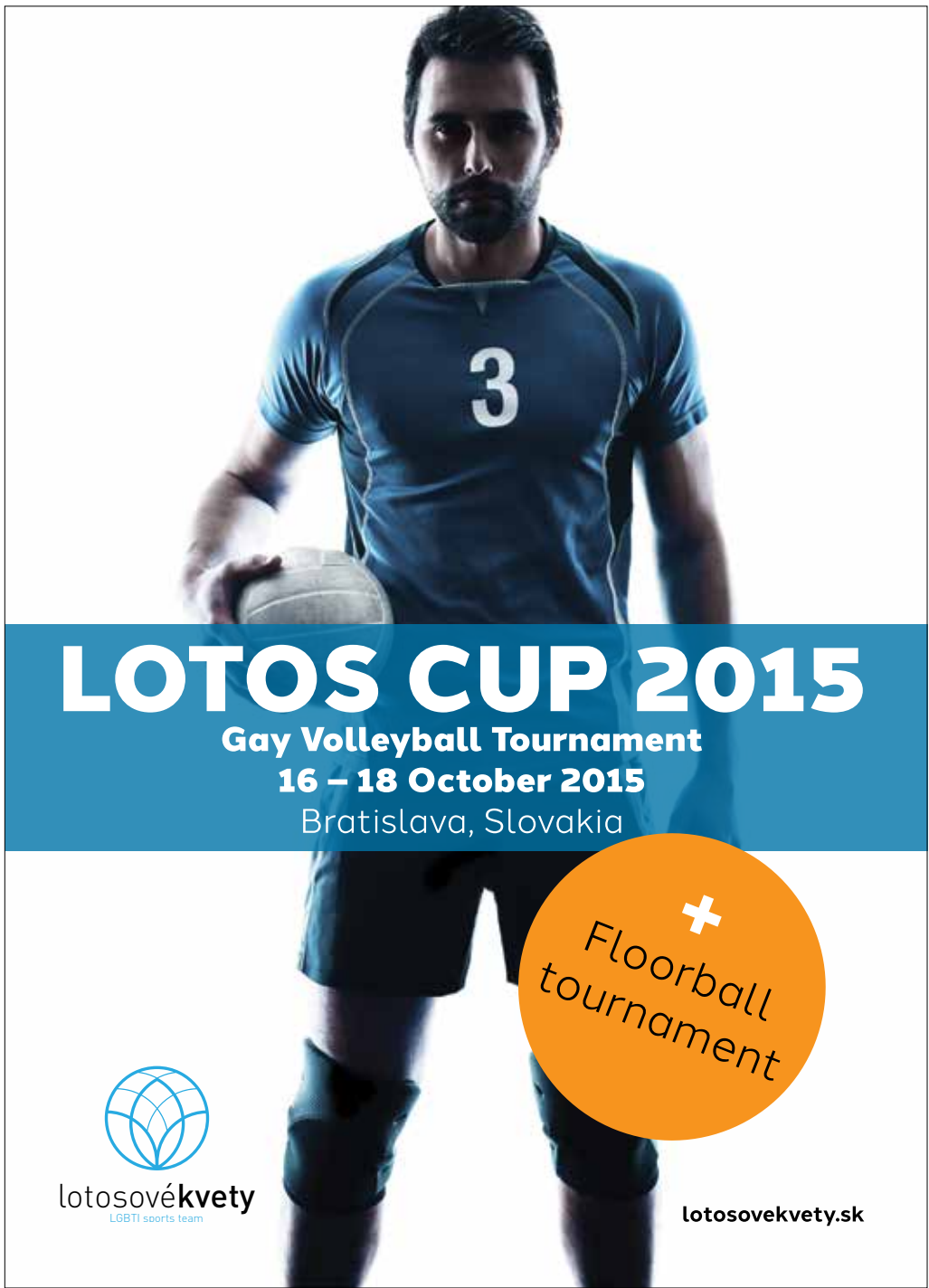
Projekt realizovala
Nezisková organizácia Voices
a uskutočnil sa vďaka finančnej
podpore Nadácie Intenda.

Občianska spoločnosť

Pracovné listy
(CD)

2013

LOTOS CUP 2015

Gay Volleyball Tournament

16 – 18 October 2015

Bratislava, Slovakia

+
Floorball
tournament

lotosovékvety
LGBTI sports team

lotosovekvety.sk

LOTOS CUP 2015

Gay Volleyball Tournament

16 – 18 October 2015

Bratislava, Slovakia

+
Floorball
tournament

LOTOS CUP

VISUALS FOR GAY VOLLEYBALL TOURNAMENT, 2015

BRANDRAISING
VOICES, 2012

trampolína

jar 2014

Vzdelávacie semináre pre všetkých, ktorí sa radi učia a podporujú aktívne občianstvo.
The Spot, Nám. SNP 30, 3. poschodie, Bratislava, 9:00 – 16:00

14.5. AKO UŠETRIŤ ČAS APLIKÁCIE A TIPY, KTORÉ VÁM ZVÝŠIA PRODUKTIVITU

Lektor: Pavol Magic

17.5. PRÁCA S DOBROVOĽNÍKMI AKO ICH OSLOVIŤ, MANAŽOVAŤ A MOTIVOVAŤ

Lektorka: Melánia Kurpielová

21.5. TVORBA PRODUKTU ČI SLUŽBY ALEBO HRA NA ISTOTU JE NUDA

Lektorka: Ivana Čopová

28.5. NÁPADY NEBUDÚ SEDIETĽ V KÚTE O SPRÁVNOM PÍSANÍ DOBRÝCH PROJEKTOV

Lektor: Ivan Ježík

7.6. NENÁSILNÁ KOMUNIKÁCIA EMPATIA V PRÁCI, DOMA, V ŽIVOTE

Lektor: Peter Kukliš

Informácie o obsahu, lektoroch a registráciu
nájdete na www.voices.sk/trampolina

Účastnícky poplatok: 25 eur

Sériu vzdelávacích aktivít Trampolína pripravuje Nezisková organizácia Voices.

Partnerom série je Nadácia VÚB.

Za spoluprácu pri príprave ďakujeme všetkým lektorkám a lektorom ako aj spoločnostiam Maxman Consultants a Sygic a kreatívnemu priestoru The Spot.

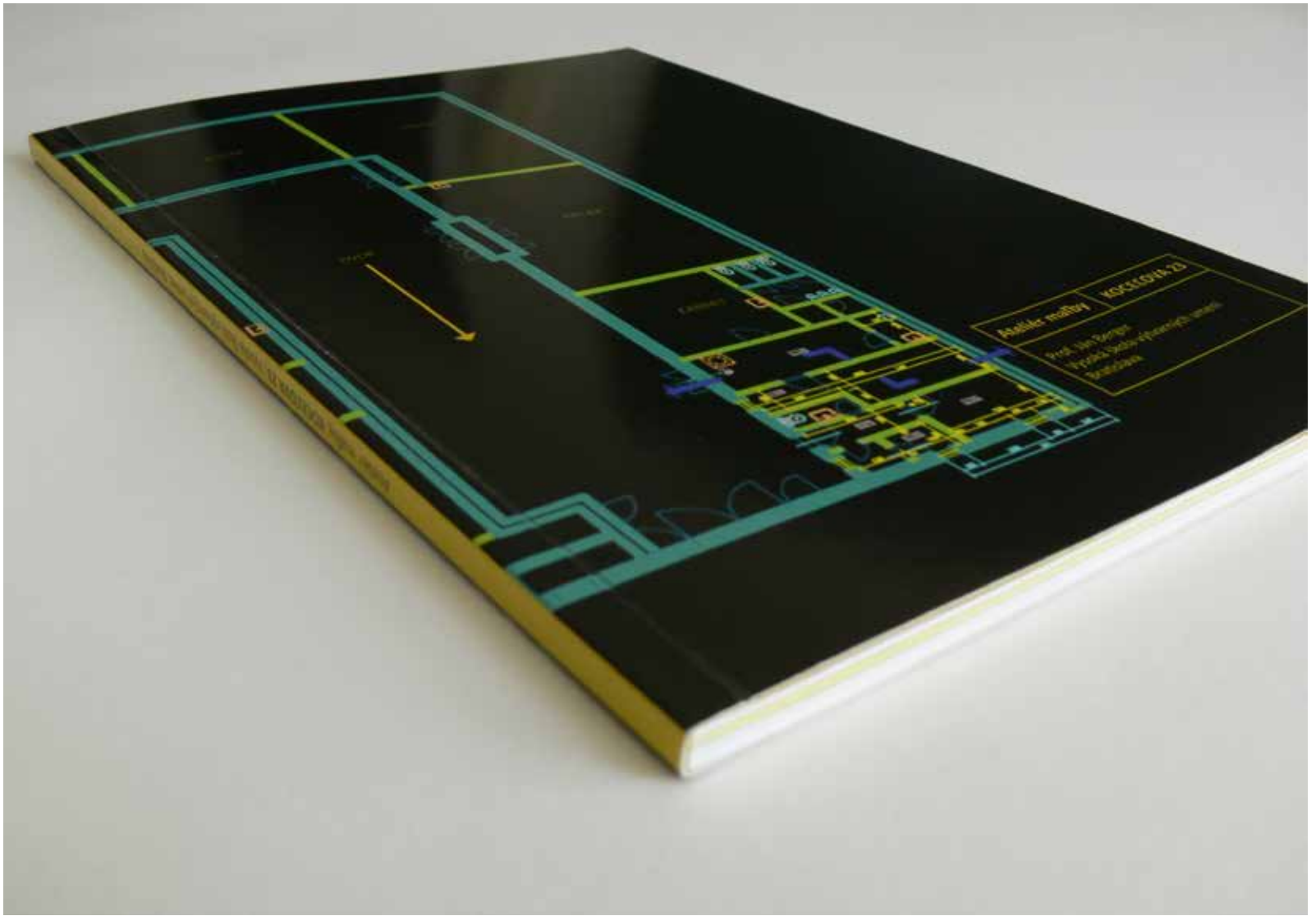
Voices

NADÁCIA VÚB

ART BRUT IN SLOVAKIA
GALLERY 19, EXHIBITION CATALOGUE LAYOUT, 2014

KOCELOVA 23
ACADEMY OF FINE ARTS AND DESIGN
EXHIBITION CATALOGUE LAYOUT, 2009

Výber z ateliéru prof. Daniela Fischera, vysoká škola výtvarných umení v Bratislave

PLUS XXI

Selection of the studio of Prof. Daniel Fischer, Academy of Fine Arts and Design, Bratislava

Katalóg k výstave
Exhibition catalogue

Kurátorka: Katarína Šlaninová

Projekt sa konal pod záštitou Adrieny Šimotovej
Project was held under the auspices of Adriana Šimotová

Alena Adamiková, Erik Binder, Lenka Čisárová,
András Csefárvay, Mária Čorejová, Míra
Čáberová, Marek Kvetán, Marcel Mališ, Katarína
Moriáková, Monika Mikyšková, Katarína Po-
liáčiková, Michaela Rázusová-Hociarová, Mar-
tín Špirec, Veronika Šramatyová, Milan Vagač

Milan Vagač *1987, Bratislava
milan.vagac@gmail.com

Vzdelanie | Education:
Sočasnosť | Present:
2002 – 2006

VSVU Bratislava, Ateliér zXXI | AFAD, Bratislava, Studio zXXI
Škola užitočného výtvarníctva | School for Applied Arts, Bratislava

Milan Vagač patrí napriek nízkemu veku už medzi výrazné osobnosti ateliéru s jasne vyhraným umeleckým programom založeným predovšetkým na skúmaní formálnych ako i obsahových možností maliarskeho média. V skorších prácach, takmer abstraktného charakteru, pozostajúcich z architektonických prvkov, sa primárne venoval štruktúre a formálnemu torenu obrazovej kompozície, pohrával sa s možnosťami divákovho vnímania (Kompozícia I, II, 2007). Postupne zaraďuje do obrazov i figurálne prvky, či výsky reality, ktoré buď nadsaním ďalších vrstiev farieb prekrýva a zahmlieva (Prstová atmosféra, Dúha po hnevi, 2008) alebo rôznymi spôsobmi skladá do obrazových kompozícií (RGB media, The Factory, Virtual memory, 2008). Vagač sa neuspokojuje s vymedzenou obrazovou plochou, snaží sa nachádzať formáty vyhovujúce jeho maliarskemu vyjadreniu – po tvarovej stránke neobvyklé formáty, alebo skladanie jednotlivých menších obrazov do väčšieho kompozičného celku.

Despite his young age Milan Vagač belongs among the significant personalities of the studio with a clearly determined artistic programme primarily based on an examination of formal and contextual boundaries of painting. In his earlier works, almost abstract compositions built up with architectural elements, he primarily dealt with a structure and a formal constitution of a pictorial surface playing with a viewer's perception (Composition I, II, 2007). Gradually he incorporates into his paintings also figurative elements or segments of a reality which he either by placing other layers of colours tames (Feast-like atmosphere, Rainbow after the accident, 2008) or combines into the pictorial compositions (RGB media, The Factory, Virtual memory, 2008). He does not do with a given pictorial surface and tries to search for the formats appropriate for his artistic expression – unusual shapes or combination of smaller paintings into a one big composition.

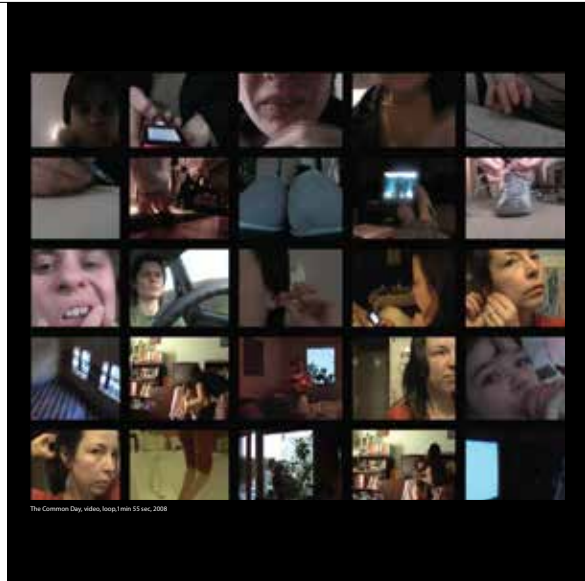
20

animácia, inmovizerná & natúral kompozícia

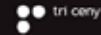
05

Slovakia: Video 3 | The common Day, loop | min 5:11 sec | 2008

The Common Day, video, loop | min 5:11 sec, 2008

Lubomír Purdeš

Jozef Sedlák

**●● Niekoľko postrehov k tvorbe výtvarov
Beničle voľného výtvarného umenia SVUJ z roku 2010**

Galéria Purdeš

Jozef Sedlák

Galéria Purdeš v Bratislave, ktorá sa v posledných rokoch stala jedným z najvýznamnejších miest pre prezentáciu výtvarného umenia, sa v roku 2010 venovala výstavke Jozefa Sedláka. Táto výstava predstavuje výber z jeho tvorby, ktorá sa vyznačuje výrazným štýlom a hlbokým výrazom. Sedlákovo umenie je charakteristické svojou jedinečnosťou a schopnosťou prenikať do srdca diváka. Jeho diela sú plné života a energie, čo sa prejavuje v každom ťaháku a farbe. Výstava ponúka divákovi unikátnu príležitosť zblízka sa pozrieť na diela jedného z najväčších slovenských výtvarníkov. Každé dielo je dôkazom jeho umeleckého génia a schopnosti vytvárať krásu, ktorá nás inšpiruje a dotýka. Výstava je určite jednou z najkvalitnejších, na ktorú sa môžete vybrať v Bratislave. Nechajte sa inšpirovať a nechajte sa dotýkať umením Jozefa Sedláka. Jeho diela sú totiž naozaj skvostami, ktoré si zaslúžia byť vidieť a cítiť. Výstava je určite jednou z najkvalitnejších, na ktorú sa môžete vybrať v Bratislave. Nechajte sa inšpirovať a nechajte sa dotýkať umením Jozefa Sedláka. Jeho diela sú totiž naozaj skvostami, ktoré si zaslúžia byť vidieť a cítiť.

Beničle Purdeš

**Some reflections on the Creative work of the Artists
in the Domain of Free Visual Arts SVUJ in 2010**

Galéria Purdeš

Jozef Sedlák

Galéria Purdeš v Bratislave, ktorá sa v posledných rokoch stala jedným z najvýznamnejších miest pre prezentáciu výtvarného umenia, sa v roku 2010 venovala výstavke Jozefa Sedláka. Táto výstava predstavuje výber z jeho tvorby, ktorá sa vyznačuje výrazným štýlom a hlbokým výrazom. Sedlákovo umenie je charakteristické svojou jedinečnosťou a schopnosťou prenikať do srdca diváka. Jeho diela sú plné života a energie, čo sa prejavuje v každom ťaháku a farbe. Výstava ponúka divákovi unikátnu príležitosť zblízka sa pozrieť na diela jedného z najväčších slovenských výtvarníkov. Každé dielo je dôkazom jeho umeleckého génia a schopnosti vytvárať krásu, ktorá nás inšpiruje a dotýka. Výstava je určite jednou z najkvalitnejších, na ktorú sa môžete vybrať v Bratislave. Nechajte sa inšpirovať a nechajte sa dotýkať umením Jozefa Sedláka. Jeho diela sú totiž naozaj skvostami, ktoré si zaslúžia byť vidieť a cítiť. Výstava je určite jednou z najkvalitnejších, na ktorú sa môžete vybrať v Bratislave. Nechajte sa inšpirovať a nechajte sa dotýkať umením Jozefa Sedláka. Jeho diela sú totiž naozaj skvostami, ktoré si zaslúžia byť vidieť a cítiť.

**THREE AWARDS
SLOVAK UNION OF VISUAL ARTS, 2009**

MIDEM
MUSIC CENTRE, FESTIVAL VISUALS, 2011

The Music Centre is a state-subsidised institution established by the Ministry of Culture of the Slovak Republic.

SLOVAK REPUBLIC

The Music Centre Slovakia is a service for music culture with nationwide activities. Its task is to promote the Slovak musical culture at home and abroad.

www.hc.sk

Our website contains a variety of information:

- database of music personalities – Slovak composers and performers in the fields of classical music, jazz, blues and other genres;

- international festivals and other events organised by the Music Centre Slovakia:

Melos-Ethos 2013

12th international festival of contemporary music

melosetos@hc.sk

Central European Music Festival

Rostrum of laureates of prestigious international contests

from European countries

April 16 – 21, 2012, Žilina

sflu@hc.sk

MUSIC CENTRE SLOVAKIA
EXPOSITION ON

MIDEM

January 28 – 31, 2012

STAND NO. 05.36

- Slovak Music Directory

- catalogue of printed music, books and CDs; online ordering

distribucia@hc.sk

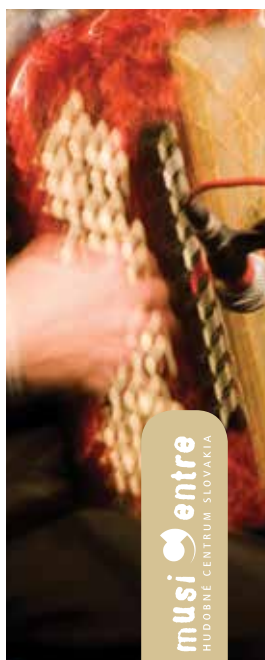
The Music Centre Slovakia is a member of these international NGOs:

IAMIC (The International Association of Music Information Centres)

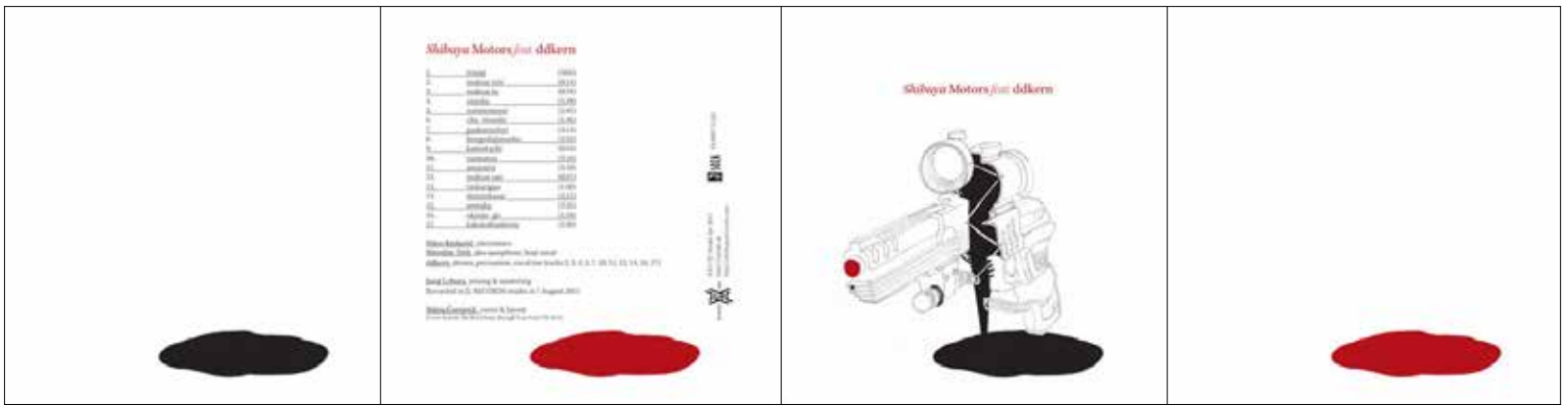
IAML (The International Association of Music Libraries)

ECPNM (European Conference of Promoters of New Music)

musi entre
HUDOBNE CENTRUM SLOVAKIA

SHIBUYA MOTORS
 CD COVER, LAYOUT. ILLUSTRATION, 2012

Prehliadka mladých skladateľov 7. ročník Opus Nova 2012 15. - 17. jún 2012, štúdio 2 a 5 Slovenský rozhlas, Mýtna 1 Bratislava

Workshopy/lektori

- 15.6. 14:00 Balázs HORVÁTH (Maďarsko) – skladba
- 16.6. 10:00 Jonáš Gruska (Slovensko) – elektronická hudba
- 16.6. 14:00 Magdaléna BAJUSZOVÁ (Slovensko) – problematika interpretácie
- 17.6. 10:00 Marián LEJAVA (Slovensko) – skladba

Koncerty

- 15.6. 18:00 The THRnSEMBLE (Maďarsko, dirigent Balázs Horváth)
– Koncert z diel slovenských a maďarských skladateľov
- 16.6. 18:00 Klavirné skladby (recitál Magdalény Bajuszovej z diel mladých slovenských skladateľov)
- 16.6. 20:00 Elektroakustické skladby a skladby pre bicie nástroje
- 17.6. 18:00 Komorné skladby
- 17.6. 20:00 Ansámblové skladby (Musica Stricta ensemble, umelecký vedúci Peter Dan Ferencik)

Skladatelia: Bajús, Bolcsó, Cilková, Didi, Dinyés, Dóme, Ferencik, Halamová, Hvozdič, Chufková, Jaro jr, Kadera, Kedves, Kocián, Kolář, Malikova, Novosedlíková, Platznr, Olišák, Roth, Sojak, Sloboda, Sumbalová, Tóth, Wiedermann, Zombola

Interpreti: Belicová, Brankovičová, Brtán, Ferencik, Gazda, Gruska, Gyivicsán, Hazala, Havrila, Hodulíková, Kosmelová, Krulik, Neveló, Novosedlíková, Oláh, Ondáčová, Pekárová, Kobulnický, Kosák, Szűcs, Šarišský, Tóth, Vefas, Vozník, Wiedermann, Zavorský

Viac informácií na: www.soozvuik.eu alebo prehliadka@gmail.com.
Na workshop je obmedzený počet aktívne prihlásených účastníkov na sedem.
Pasívni poslucháči sú v neobmedzenom počte.

8 podporou:

SOOZVUK

7. ročník Opus Nova 2012
15. - 17. jún 2012, štúdio 2 a 5
Slovenský rozhlas, Mýtna 1
Bratislava

Prehliadka mladých skladateľov

15.6. 18:00 The THRnSEMBLE (Maďarsko, dirigent Balázs Horváth)
– Koncert z diel slovenských a maďarských skladateľov

16.6. 18:00 Klavirné skladby (recitál Magdalény Bajuszovej z diel mladých slovenských skladateľov)

16.6. 20:00 Elektroakustické skladby a skladby pre bicie nástroje

17.6. 18:00 Komorné skladby

17.6. 20:00 Ansámblové skladby (Musica Stricta ensemble, umelecký vedúci Peter Dan Ferencik)

Skladatelia: Bajús, Bolcsó, Cilková, Didi, Dinyés, Dóme, Ferencik, Halamová, Hvozdič, Chufková, Jaro jr, Kadera, Kedves, Kocián, Kolář, Malikova, Novosedlíková, Platznr, Olišák, Roth, Sojak, Sloboda, Sumbalová, Tóth, Wiedermann, Zombola

Interpreti: Belicová, Brankovičová, Brtán, Ferencik, Gazda, Gruska, Gyivicsán, Hazala, Havrila, Hodulíková, Kosmelová, Krulik, Neveló, Novosedlíková, Oláh, Ondáčová, Pekárová, Kobulnický, Kosák, Szűcs, Šarišský, Tóth, Vefas, Vozník, Wiedermann, Zavorský

Viac informácií na: www.soozvuik.eu alebo prehliadka@gmail.com.
Na workshop je obmedzený počet aktívne prihlásených účastníkov na sedem.
Pasívni poslucháči sú v neobmedzenom počte.

8 podporou:

SOOZVUK

SOOZVUK a spol. s r.o. Bratislava

OPUS NOVA - Prehliadka mladých skladateľov, 7. ročník

15.6.2012

18:00 The THRnSEMBLE (Maďarsko, dirigent Balázs Horváth)
– Koncert z diel slovenských a maďarských skladateľov

16.6.2012

18:00 Klavirné skladby (recitál Magdalény Bajuszovej z diel mladých slovenských skladateľov)

20:00 Elektroakustické skladby a skladby pre bicie nástroje

17.6.2012

18:00 Komorné skladby

20:00 Ansámblové skladby (Musica Stricta ensemble, umelecký vedúci Peter Dan Ferencik)

Skladatelia: Bajús, Bolcsó, Cilková, Didi, Dinyés, Dóme, Ferencik, Halamová, Hvozdič, Chufková, Jaro jr, Kadera, Kedves, Kocián, Kolář, Malikova, Novosedlíková, Platznr, Olišák, Roth, Sojak, Sloboda, Sumbalová, Tóth, Wiedermann, Zombola

Interpreti: Belicová, Brankovičová, Brtán, Ferencik, Gazda, Gruska, Gyivicsán, Hazala, Havrila, Hodulíková, Kosmelová, Krulik, Neveló, Novosedlíková, Oláh, Ondáčová, Pekárová, Kobulnický, Kosák, Szűcs, Šarišský, Tóth, Vefas, Vozník, Wiedermann, Zavorský

Viac informácií na: www.soozvuik.eu alebo prehliadka@gmail.com.
Na workshop je obmedzený počet aktívne prihlásených účastníkov na sedem.
Pasívni poslucháči sú v neobmedzenom počte.

8 podporou:

SOOZVUK

BARLANDO, SHOP FOR MEDICAL SUPPLIES
LOGOTYPE, 2015

5 ZO SUČASNEJ SLOVENSKEJ LITERATÚRY

AUTORI A DIELA

- I. Kolenik: *Žalost do parku* (dramo)
- J. Ljubič: *Splav*
- E. Lukič: *Alibi*
- J. Bodičarovič: *Kuľky*
- M. Kompaniková: *Biela miestna*
- J. Šebesta: *Kofaj pri smrti*
- J. Šušteršič: *Industrie kraj*
- L. Kerker: *Čistič*

Teoretické poznatky

- absurdná dráma
- postmoderna
- kompozícia literárneho diela (vytvorenie, vankajka, komparatívny postup)
- dekompozícia literárnej výpovede
- členenie textu diela (práveho reči, rozprávajúce, písane reči postáv; dejový a významový plán)
- literárna postava
- štýlistické a smelecké prostriedky
- metrika (rytmus, verš, veršový systém, stop)

DRUHÁ POLOVICA 20. STOR.

NOVÝ ROMÁN

Úlohy k skúške 5

1. Preromantizácia literárnej optiky v skúške
2. Skladba literárnej optiky v skúške
3. Čo je preromantizácia literárnej optiky?
4. Vytváranie vey: kedy dokážu, že vytvárajú romány? vzhľadom na to, že vytvárajú romány?
5. Akim spôsobom vznikajú romány? vzhľadom na to, že vytvárajú romány?
6. Vytváranie vey: kedy dokážu, že vytvárajú romány? vzhľadom na to, že vytvárajú romány?
7. Vytváranie vey: kedy dokážu, že vytvárajú romány? vzhľadom na to, že vytvárajú romány?
8. Aká je literárna optika v skúške?
9. Či môže byť postava literárnej optiky? vzhľadom na to, že vytvárajú romány?
10. Literárna optika v skúške literárnej optiky? vzhľadom na to, že vytvárajú romány?
11. Prečo literárna optika? vzhľadom na to, že vytvárajú romány?
12. Či môže byť postava literárnej optiky? vzhľadom na to, že vytvárajú romány?

Prečítajte si

U. Eco: *Meno ruže* (román)

5. ZO SUČASNEJ SLOVENSKEJ LITERATÚRY

Biele miesta (2006)

(novela)

Prvýkrát po dvadsiť rokoch sa v Bratislave objavila kniha, ktorá sa nazýva Biele miesta. Je to novela, ktorú napísal jeden z najväčších slovenských spisovateľov, J. Šušteršič. Kniha sa nazýva Biele miesta. Je to novela, ktorú napísal jeden z najväčších slovenských spisovateľov, J. Šušteršič.

Monika Kompaniková (1979)

Narodila sa v Bratislave. Vyučila sa na učiteľku, potom sa presťahovala do Prahy. Napísala niekoľko románov a poviedok. Jej najznámejším dielom je román *Biele miesta*.

Úloha 5

Preromantizácia literárnej optiky v skúške

4. POSTMODERNISTICKÁ LITERATÚRA

Meno ruže (1980)

(román)

Je to novela, ktorú napísal jeden z najväčších slovenských spisovateľov, J. Šušteršič. Kniha sa nazýva Biele miesta. Je to novela, ktorú napísal jeden z najväčších slovenských spisovateľov, J. Šušteršič.

Umberto Eco (1932)

Vynikajúci taliansky filozof, teoretik, esejista, odborník na stredovekú estetiku, semiotiku a filozofiu. Narodil sa v Alessandrii. Je profesorom na univerzite v Bologni.

Viete, čomu?

Umberto Eco bol významným predstaviteľom postmodernej literatúry. Napísal niekoľko románov a esejí. Jeho najznámejším dielom je román *Meno ruže*.

Pozrite si

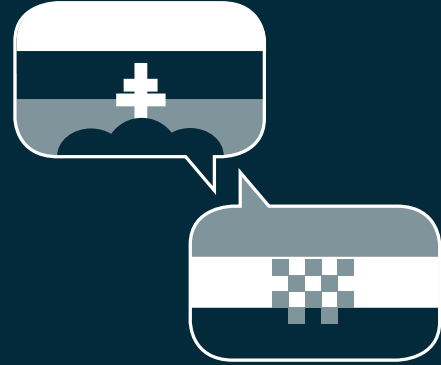
... keď prečítate knihu, ktorá sa nazýva Biele miesta, môžete sa dozvedieť veľa zaujímavých vecí. Kniha sa nazýva Biele miesta. Je to novela, ktorú napísal jeden z najväčších slovenských spisovateľov, J. Šušteršič.

LITERATURE FOR HIGH SCHOOLS 1ST-4TH GRADE
ORBIS PICTUS, LAYOUT, 2011 - 2014

Alica Kulihová

Slovensko – chorvátska konverzácia

Alica Kulihová: Slovensko – chorvátska konverzácia

ISBN: 978-80-970618-1-2

EUROPEAN UNION
European Regional
Development Fund

ÚVOD

Slovensko-chorvátska konverzácia je konverzátna príručka určená pre široký okruh používateľov. Frekvencované slová, slovné spojenia a frázy môžu pomôcť turistom zorientovať sa v jednotlivých životných situáciách, v ktorých sa v Chorvátsku ocitnú. Študenti, ktorí chorvátsky jazyk študujú, si môžu prostredníctvom konverzátnych celkov rozšíriť slovnú zásobu a zdokonaľovať sa v konverzácii. Keďže na Slovensku ide o prvú komplexnejšiu príručku slovensko-chorvátskej konverzácie, je predpoklad, že sa bude využívať aj ako vysokoškolská učebnica. Príručka je určená aj tým záujemcom o chorvátsky jazyk, ktorí sa z rôznych dôvodov, či už pracovných alebo osobných, potrebujú dohovoriť v rôznych situáciách, alebo môžu využiť ponúkanú slovnú zásobu v písomnej alebo hovorenej podobe. Konverzácia spracúva slovnú zásobu, ktorá sa vyskytuje v základných komunikačných situáciách (pozdravy, oslovenie...), ale aj odborné výrazy a terminológiu z rôznych spoločenskovedných, technických, medicínskych a iných vedných odborov. Konverzátna príručka obsahuje aj krátky prehľad chorvátskej gramatiky, ktorý môžu používatelia príručky využiť buď ako repetitívum základných vedomostí z gramatiky chorvátskeho jazyka, alebo ako východisko pre dôkladnejšie oboznámenie sa s chorváčtinou. V jednotlivých konverzátnych celkoch je zaradovanie replík podľa frekvencie a logickej následnosti, slovná zásoba v abecednom poradí.

Este sa uvidíme!
Pozdravuj(te) odo mňa...
Veľa šťastia!
Nech sa páči!
Ďakujem (vám, ti).
Ďakujem pekne.
Vďaka.
Veľmi pekne ďakujem.
Vopred ďakujem.
Niet za čo.
Neviem, ako sa vám (tebe) odvdáčim.
Som vám vďačný/vďačná.
Som tvojim (vaším) dlžníkom.
To je od teba (vás) veľmi pekne.
To je maličkosť.
Aj inokedy.
Dovoľte!
Prepáč(te), prosím.
Nehnevajte sa.
Ospravedlňujem sa.
Je mi ľúto.
To mi je ľúto.

Vidjet ćemo se još!
Pozdravi(te) mi...
Mnogo sreće!
Izvoli(te)!
Hvala (vam, ti).
Hvala lijepa.
Zahvaljujem.
Najljepša hvala.
Unaprijed zahvaljujem.
Nema na čemu.
Ne znam kako da vam (ti) se odužim.
Zahvalan/zahvalna sam vam.
Zažutio si me (zažutili ste me).
To je vrlo lijepo od tebe (vas).
To je sitnica.
I drugi put.
Dopusti(te)!
Oprostite(te), molim.
Nemojte se ljutiti.
Ispricavam se.
Žao mi je.
Žao mi je zbog toga.

Slovensko-chorvátska konverzácia

10

ZÁKLADNÉ POZDRAVY A FRÁZY

O kolikoj se vratiti?
O čviltu sa vrátim.
Presne napoldnie.
Pridem(e) inokedy.
Pridem(e) okolo ôsmej.
Pridem(e) znovu.
Je najvyšší čas.
Máte trochu času?
Meškajú mi hodinky.
Nemám hodinky.
Pred chvíľou odišil.
Prednedávnom.
Príď(te), prosím ta (vás), skôr (heskôr).
Príď(te) viac.
Trochu som sa zdržal.
To je strata času.
• Čas sú peniaze – Vrijeme je novac

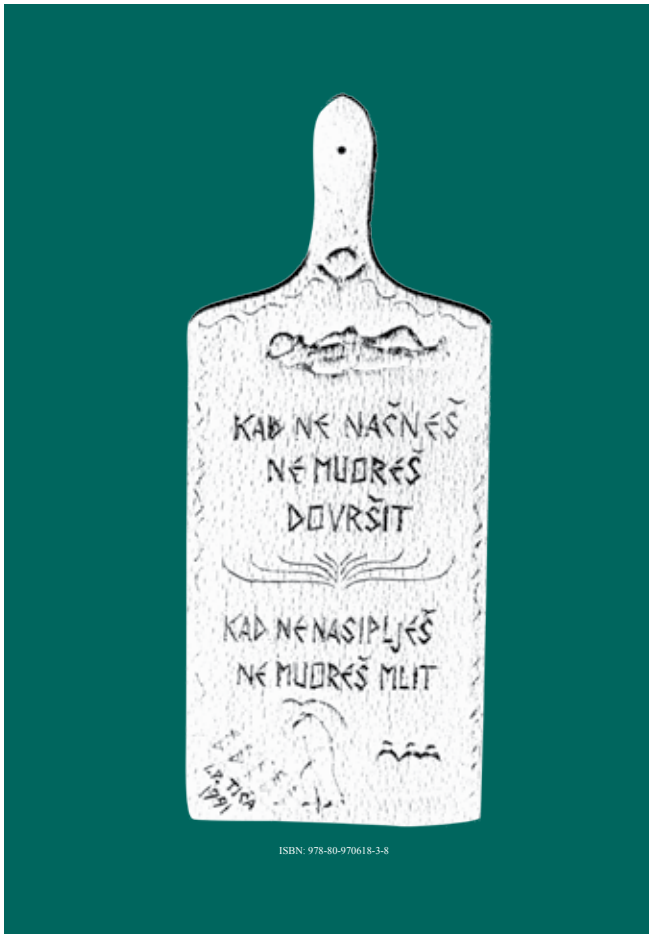
U koliko se sati vraćaš?
Vrátit ću se za trenutak.
Točno u podne.
Doći ću (ćemo) drugi put.
Doći ću (ćemo) oko osam.
Doći ću (ćemo) opet.
Krajnje je vrijeme.
Imate li malo vremena?
Sat mi kasni.
Nemam sat.
Otišao su maloprije.
Nedavno.
Dođi(te), molim te (vas), ranije (kasnije).
Dođi(te) na vrijeme.
Malo sam se zadržao.
To je gubljenje vremena.

Slovensko-chorvátska konverzácia

44

ROČNÉ OSOBA (muž, žena, deti)

ISBN: 978-80-970618-3-8

Viliam Pokorný-Tica: RĚČ K RĚČI – Slovo dalo slovo

Viliam Pokorný-Tica

RĚČ K RĚČI – Slovo dalo slovo

Parémie v chorvátском nářečí Devínskej Novej Vsi

Oš nigďr ni bilo tako, daš' vojáko nebielo, neg vojáka zďa bit nikarko. – *Este nikdy nebolo, aby nejaká nebiela, len niekedy vie byť nijako.*
 Já timo tóga! – *Nevidíš! Je tam toho!*
 Ča je bilo, to ur je kraj. – *Co bolo, to už je přeč.*
 Vóll bi nébit na sviti, kol... – *Radšej by som nebol na svete, než...*

bitinák – klasonica – bitinok
 Vojáke rénu va vojnu kot blágo na bitinák. – *Vojakov žení do vojny ako dobytok na bitinok.*
 blágo – stoka – dobytok
 Žijú kod blágo. (Žijú neporiadko, primitívno.) – *Žijú ako dobytok. (Neporiadne, primitívne.)*

bláto – blato / glib – blato
 To tje bit onďa, kad napíš a ně bude bláto. – *To bude vtedy, keď napíšeš a nebude blato.*
 Mě'iko kot bláto. – *Makké ako blato.*

B

Člůvik ni drvo. – *Člůvek nie je drevo. Člůvik ni cipalina. – Člůvek nie je poleno.*
 Člůvik ni ze železa, a železo se tikáj podřie. – *Člůvek nie je zo železa, a železo sa tiež zoderie.*
 Člůvik zidří kot jedín kónaj a žěna oš vřěj. – *Člůvek vydrží ako kůň, a žena ešte viac.*
 Sě na sviti móoreš zgubiti, neg člůvik nůka se v těbi ne zgubiti. – *Všetko na svete móžeš stratiť, len člůvik nech sa v tebe nestratiť.*
 Tě žně člůvika ná smiti dopřijat. – *Ten vie člůvika vyvíesť na smiech. (Niekoľko zosmieňat.)*
 Bůd jedněč kot člůviki – *Bůd' raz člůvkom!*
 Dár člůvika ide v pláč. – *Až je člůvka do pláču.*
 Člůvik nigďr ni dost můdře. – *Člůvek nikdy nie je dost múdry.*
 Jedín člůvik ne móore sě znát. – *Jeden člůvek nemóže všetko vedieť.*
 Ča v člůviki ni, to z njega niějš dostat. – *Co v člůvke nie je, to z neho nedostanem.*
 Člůvik je sě na sviti. – *Člůvek je všetko na svete / to najcennejšie na svete.*

čřipče – lonac: za cvijče – čřepník / kvetináč
 Vojkům v čřipče zlist. (Neograbiľno vojča poškoditi.) – *Niekomu šlapnuť do kvetináča. (Neochrabane niekomu spôsobit' ťjmu.)*

C

Ođbůti vojča k ľědu / dāt vojča na ľed. – *Ođbůt' / dāt' niečo na ľad. (Prestat' sa tým zaoberat'.)*
 Ljěd kot stásko. – *Ľad ako stálo.*

ľieto – godina – rok
 Nájčže prv' h sľio ľiet, pāk ur to ide. – *Najčžšie prvých sto rokov; potom to už ide.*
 Kad se ľieto z ľetom sľist. – *Kaľ sa rok v rokoch sľistne.*
 Ođ sad ľieta dō sad ľieta. – *Ođ roka do roka. / Oheraz do roka.*
 Dōšle sá mu ľieta. (Ĺě se pomínit'.) – *Prišli mu roky. (Pomínali sa.)*
 Ljeto kot ľieto. (Sáko ľieto.) – *Rok čo rok. (Kaľdý rok. / Kaľdým rokom.)*
 Bít v ľeti / imat svoje ľieta. – *Býť v rokoch / mať svoje roky.*
 Já imat tvoje ľieta! – *Ja mať tvoje roky!*
 Bít v najbůjľi ľet. – *Býť v najľepších rokoch.*
 Ljeto k ľietu – a sino slāt. – *Rok k roku – a sme starí.*

ľieto – ľeto – leto
 S tōga niman ani zimu, ani ľieto. – *Z toho nemám / to mi nerobí ani zimu, ani leto.*
 V ľeti mišľ ná zimu! – *V lete myslí ná zimu!*

ľietos – ove godine – tohto roku
 Ljietos kot ľáni. – *Tohto roku, ako vľani.*
 Ča ni ľietos, muore bit ná sad ľieto. – *Co nie je tohto roku, móže byť o rok.*

ľipče – bolje – lepšie
 Píšji na ľipče. – *Ĺěť na lepšie.*
 Bít na vójšjem ľipče. – *Býť na niečom lepšie. (Mať výhodu.)*

L

Parémie v chorvátском nářečí Devínskej Novej Vsi

Parémie v chorvátском nářečí Devínskej Novej Vsi

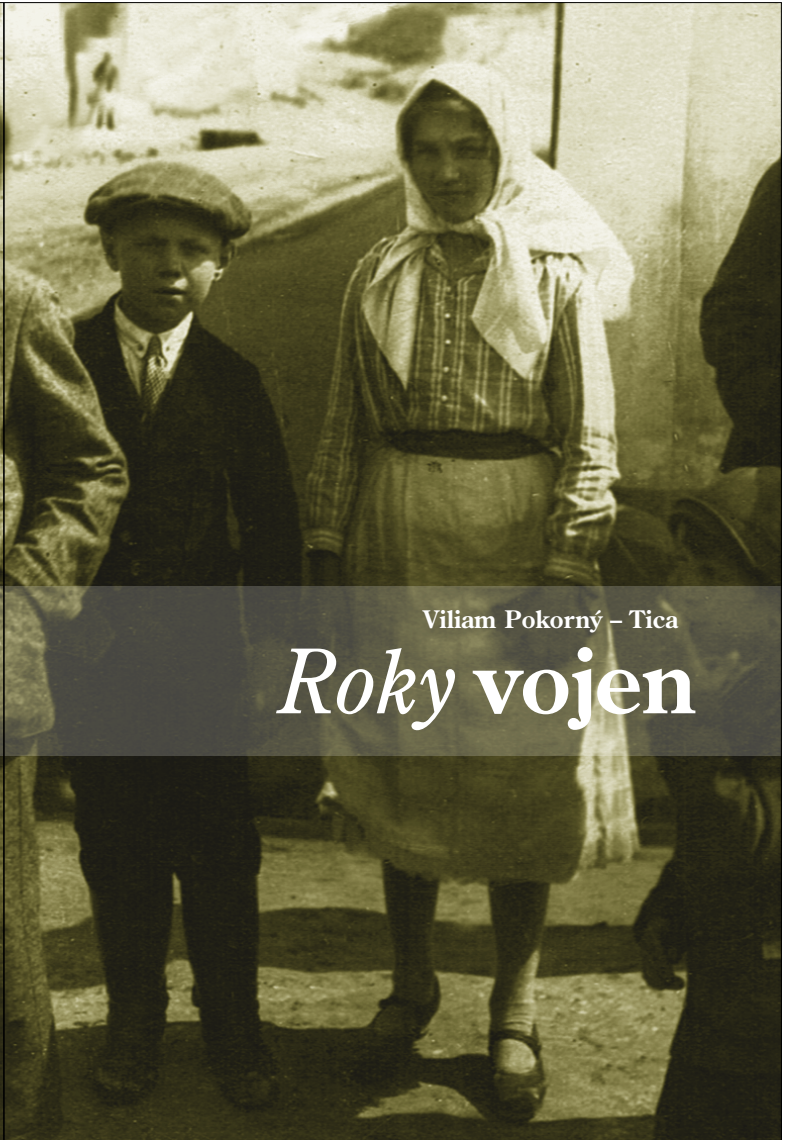

ISBN 978-80-971487-1-3

9 788097 148713 >

Roky vojen

Viliam Pokorný – Tica

Roky vojen

Primoravské akvarely

Chlapci od Moravy učinili rúchu ako živý bytost, ako sfarbu ich vlastného, modrotlačového životného priestoru. Vzduchovali náčň bezvýhradne obdiv i bávaní. Na jar ich vrtavosť obavy sešliakov, ktorým nebolo jedno, či im nevysypávajú rieka zaplnená otmirou alebo zmesou obilniny. V čase povodňovej ľahoty usťavení rúdníci zavrúli do zeme hlaboko na okrají preňajú hľadajú, aby sa po chvíli vrátili prevrevčeli. Či voda razie, padá, alebo či sa ustáila. Niekoľko sa stáralo, že voda zaplnila polia na niekoľko týždňov. A to už znamenalo, že ostro a sloba vyli navštíviť. Do zeme sa potom pripáli sakradné plodiny. Vrávalo sa, že Morava vie priťom byť aj spravodlivá. Co sešliakom zjavavani značí, to im nahráali tým, že navštevovaní nitrojnici ich spoba. A myslie, na zmerením bobotí, po pokore hľadajú, keď sa voda vráca do horia, usťavení eke zasťovajú žemby – prevševňami na povrchu polí, v ktorých vrátane plno ryš. A to sú úločky, na ktoré nikto nepotrebuje nijaké povolenie. Na tie stačí byť vlastnikom role alebo... ak niečo práve prv, tak si aj prvý nápliv vraca.

Cez leto bolo zrakom, že niektorí sešliaci ponesťvali pasenie svojich kráv na chlapcov – školskú, najmätieže z najbližšie rodiny. Sešliaci boli prevrevčeli, že chlapci už dostávajúne chápu, čo znamená dobre hospodáriť. Bolo by teda proti zhravaniu roztom, leby šarvanci semibobotu prevševňajú školské preratiny, a za ten čas by sa malo plátiť za pasenie kráv obcovaním pasťovaci.

Malé sládko, pastvace výno seštrým sešliakom, sa potom pádo uti dľakto od tej veľkej čerevy, ktorí chceli nápliv pasťovaci, jeho pomozúce a pes. Chlapci vtedy strávavali im zverenie kravy a páti ich spoba. Vybrali si miesto na samom konci urbárskeho pasťovaci. Veľká, celobocetná sládko sa neby a neby na nohu dľakto od ceri pokladni. Tu ho potom pasťovaci zavrúli, aby pomaly postupovali spactým smerom. Kravy preratavňavých pasťovaci cer

6

Votrelci

Roky vojen

Na pohľadie sa Vlado Kibíbe vracal domov z role, kde od rúna pomáhalí matke. Cestou stretil niekoľkých chlapcov. Každému z nich povedal, že videl chalanov z Dubravky, ako si z novoveského chostara náku vylahy pre svoje hry. Nakláňajú sa po roľnáci v lúne Veľká túka a si drží k starším, ktorí tu pracujú a napomínajú ich.

Táto zveď sa rýchlo rozomkla. Niekde chlapcom brádka na čelnej strane, ale na začiatku školských prázdnin dľakto sa z najmätieže usťavením dľakto programu. Ako žno, ako nie, o pol druhej popoludní sa na Slováci, pred kerizom U Fúdkina, náhodou strelo osiem ruhoterých dľakto, odľahlych úmratí nepostavých Dľakto, Vlado Kibíbe dostal dľakto na vedenie výpravy. Mincecholom, mať pri sebe tradičnú chlapčenskú žembu – gumpišpika, bolo celkom samozřejmé.

Trosná výprava prvá pri stáraním domku Gekmbrových ceri dľakto tráť sercom do lesnej časti Za Křipatom. Okrajom lesa sa potom nepozorne presunúla až k dľakto zhravám zhravám.

– Tu si smí! Tak eke si tu – silnými hlasom upozorní vodci výpravy na křed votrelcov. Prečo boli práve na novoveskom poli pri hranici chostar a tiež na dostri gumpišpek, dal hneď aj pokyn: Pripraviť menšie kamene, náčň, záčň... Nasťovúlo pokladniče páť!

Jeden z postľatých zavrúli Ádu: Dľakto do dočerta. Prv, než si nepádnúť stľiší zverenie, čo sa deje, ozvala sa od hory hlasná skupinová výprava:

– Hod se bókáči! (Pof sa bľ!) Novoveskí chlapci sa vtedy už rútiť proti „zákrom“ z Dubravky, ktorým nezostávalo iné, len upľasť na kšpec, do svojej dľakto.

Títo Dubravčania eke hovoreli už len po slovensky, no dobre vedeli, čo znamená hof se horní! Ved ich rodici so svojimi rodinami eke sebovtedy eke osťavali po chorvátčy.

Tákyto malý bojový výpád sa nápliv nerúta neplným pamätami medľakto, ale dokáže postľvňavíť sebarvedenie a uperaví dľakto sebarvedenie vlastne oby.

Dvď veľkých Dľakto, 1930

21

Na nápliv Dľakto, ceri U Schľakto, dľakto máť mosti úvľ – Most bľakto

Most

Od jesene 1944 už museli netreční vojenská stratégovia začat si s prípravami na dľakto zanj svoji armady na Slovacku. Do týchto plánov zapadli aj ľudovanie cestného mostu ceri Morava do rakúskej časti Ríbe. Rozhodli sa pre rýchly stavbu dľakto mostu z Dľakto Novej Vě sa Schľakto. Bolo to výhratne vojenská akcia, do ktorej bola zapojení aj netreční pracovná sľakto: Třiti Organisation. Jej príslušníci nosili osobitnú úmformu. Najmätie práve na moste vlah za otročských podmienok vykonalni záplni Červení armady. Tých Nemci umestili v starci, opustenej výprave vo vlnobrdach. Ako ubytovacie priestory sľakto záplacov jednotive komory křaktove peci. Keď sa tu páli vlaho. Třez, keď pre sľakto alebo ubytovňa záplacov, už v nej len mralo. Vo výprave bola aj kuchyňa pre záplacov so stranom normom vyřavovan na křakto výpravi hľakto na hranici prázdn.

Záplacov kľakto ráto výpravi vodli do práce na moste a večer zas naspali do ubytovne vo výprave. Poľné boko, že záplacov vlahy viedli alćami dľakto a nie skřakto podop záplakty. Nemci to sú vnušli ako pochol hľakto pre záplacov a pre vohu ako pochol vlaho. V zemsť zmysle to mala byť aj demonštrácia pre domáckich obyvateľov. Lenže tunajší občani sořavých záplacov hťavali. A lito litoť nebola ničím iným ako otľakobou Nemcov z neľahomého zadržavania sa zňakto.

Mestní obyvatelia sa snažili aspoň neľakto zmeraví úřavý záplacov. Vedeli, že trpa hľakto, preto sa pokladli rozšľavíť im aspoň kšpec chľakto. Miestne ženy a díky dľakto na most vřakto hľakto spoboty, ako by im čo napomienajú: možli rozšľavíť aj trpaľ pokladni. To sa však počas ich pochodu do práce alebo naspali nedarilo – obzerení spravidlovia to ruhotne nedľakto. Situácia sa dľakto zmeravla, keď sa na okrajine litoť postľakto sľakto jeducho z dľaktover na typické novoveské ľaktoľoví polievku s rezancami. V kuchyni jeducho doma (bez svrdlov) si ja veľmi pochľavali. To žem vyřavíť a pravoľ bo, či mola zřavíť polievku rozšľaví záplacov. Vlah sa dostal do netrečskéľ situácie: sám litoť we normal právoľ, keď

57

FARNOSŤ DEVÍNSKA NOVÁ VES 1713 - 2013

FARNOSŤ DEVÍNSKA NOVÁ VES 1713 - 2013

14 HISTORICKÉ SÚVISLOSTI A OSOBITOSTI NOVOVESKEJ FARNOSTI

Odborná literatúra uvádza, že kostol v Devínskej Novej Vsi je zo 16. storočia. Pisomné pramene sú však skúpejšie. Pisomný doklad o postavení kostola nepoznáme, vieme, že bol vysvätený v roku 1581 alebo 1582. Postavili ho okolo roku 1580 Chorváti, ako v poznámke uvádza L. Némethy v práci Súpis fár a farárov Ostrihomskej arcidiecézy. Aj o farnosti hovorí literatúra úplne presne, že je ňou od roku 1713. Kým zo 16. storočia sa nezachovalo veľa prameňov, predpokladali sme, že v prameňoch z 18. storočia budú presné záznamy o povýšení filiálky Devína na samostatnú farnosť. Žiaľ, nezachoval sa ani farský archív v pôvodnom rozsahu. Napríklad obecný kronikár sa okolo roku 1934 odvoláva na kroniku fary a dnes jej niet. Na fare sú odpisy vizitácií od roku 1756 a zopár účtovných pisomností. Domnievali sme sa, že v niekdajšom vikariátom, dnes arcibiskupskom archíve v Trnave záznam o vzniku fary nájdeme. V generálnom indexe k starému archívu na prvej strane je zoznam vecných skupín starých pisomností. Skupina 20 má obsahovať hľadany dokument. No v elenchu k tejto skupine (knihá stručných záznamov o obsahu pisomností) je zapísaná najstarsia pisomnosť až z roku 1726. Obrátili sme sa aj na Arcibiskupský archív v Ostrihome, ktorý sa odsťahoval z Trnavy v roku 1777. Odpoveď na niekoľko našich dopytov neprišla. Okrem uvedenej literatúry, ktorá sa musela opierať

Svätá Barbora, patrónka farnosti, sviatok 4. decembra

Sv. Barbora (Barbara) sa narodila okolo roku 273 v Nikomédii (Turecko) v pohanskej rodine. Pre neposlušnosť (nechcela sa podvoliť otcovi a vydať sa) ju otec tyran Dioskur zavrel do veže, ktorú dal postaviť na tento účel. Tu, v samote, začala študovať a tu aj tajne prijala kresť. Počas otvorej nepriateľnosti dala vybrať do veže ešte jedno okno a tak namiesto dvoch okien boli na veži tri, čo malo pre ňu symbolizovať Najsvätejšiu Trojicu. Dioskur sa rozozril a vydal ju civilnému tribunálu. Strašným spôsobom bola mučená a nakoniec ju vlastný otec stal mečom. Pramene uvádzajú, že sa to stalo 4. decembra 290. Iné pramene hovoria o roku 306. Boh však veľmi rýchlo potrestal jej prenasledovateľov. Legenda hovorí, že kým anjeli niehli jej dušu do neba, blesk zasiahol Dioskura a priviedol ho pred Boží súd.

TRISTO ROKOV FARNOSTI DEVÍNSKA NOVÁ VES

28 TRI STOROČIA FARNOSTI VO VIZITÁCIÁCH

Zápisnice z kontrol farnosti

Ustanovenia cirkevného snemu, ktorý sa konal v novembri 1563 v Tridente zaviedli periodickú kontrolu dodržiavania duchovnej i ekonomickej disciplíny v rímskokatolíckej cirkvi na všetkých stupňoch jej hierarchie. Patriarchovia, primasi, metropolití a biskupi majú sami alebo prostredníctvom svojich vikárov každoročne „vizitovať“ nim pridelené územie, navštíviť každú farnosť a skontrolovať ju. Malo sa „vylíčiť pôsobenie odpadlíkov, upemniť pravú vieru, nastoliť pokoj a vytvoriť podmienky na zavládnutie dobrých mravov a na užívanie plodov viery“. Boli stanovené otázky, na ktoré mali odpovedať správcovia farnosti o zachovávaní jednotlivých článkov viery, o sviatosťoch a obradoch pri ich vysluhovaní, o vernosti pápežovi, o náboženskom vzdelávaní, o dodržiavaní sviatkov, bohoslužbách počas nich. Z ekonomickej disciplíny sa sledovalo materiálne zabezpečenie farského kostola, vrátane personálnej zodpovednosti zaň, stav a vybavenie bohoslužobnými predmetmi, informácie o osobách, ktoré priamo vplývali na kvalitu duchovného života, ich finančné a naturálne príjmy, o školstve a vzdelávaní detí i dospelých.

Hoci ustanovenie cirkevného snemu hovorilo o ročnom sledovaní života vo farnostiach, začiatkom 18. storočia, keď vznikla samostatná farnosť Devínska Nová Ves, vizitácie sa konali sporadicky, spravdila pri personálnej zmene najvyššieho cirkevného predstaviteľa v arcidiecéze, na funkcii ostrihomskeho arcibiskupa.

Tak našu farnosť vizitovali v rokoch 1731, 1756, 1782, 1812, 1821, 1860, 1883, 1912, 1927, 1932, 1937, 1941, 1947. Zápisnice z nich sú uložené v bývalom vikariátom, dnes arcibiskupskom archíve v Trnave. Okrem najstaršej z roku 1731, sú v odpisoch všetky aj vo farskom archíve v Devínskej Novej Vsi. V Slovenskom národnom archíve v Bratislave na Drotárskej ceste sú na mikrofilmoch vizitácie farnosti bratislavského arcidiakonátu od 16. storočia do roku 1836 pod signatúrou I.B.1485-1497. Aj keď kontrolná

TRISTO ROKOV FARNOSTI DEVÍNSKA NOVÁ VES